BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI İÇİN - JÎ BO SAZBÛNA PARTİYA BOLŞEWÎK

BOLŞEVİK PARTİZAN

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! • Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! • Karkerên hemû welatan u gelên bindest yekbin!

• Sayı / Hejmar: 176 • Şubat / Sebat 2017 • Fiyatı / Biha: 2 TL

Rusya'da Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 100. Yılında:

İNSANLIĞA YENİ EKİMLER GEREK!

İÇİNDEKİLER

3
1917 – 2017
RUSYA'DA BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN 100. YILINDA:
İNSANLIĞA YENİ EKİMLER GEREK!

14
REFERANDUM SAHTEKÂRLIĞINDA
"EVET" YA DA "HAYIR"A MECBUR DEĞİLİZ: BOYKOT!

19
"TÜRK TİPİ" CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ NE GETİRİYOR?

42
ÖZGÜRLÜK VE SOSYALİZM PARTİSİ'NİN PROGRAMI ÜZERİNE ELEŞTİREL NOTLAR

60
MUSTAFA SUPHİ YAŞAMI VE MÜCADELESİ

BOLŞEVİK PARTİZAN

V.i.S.d.P. &Yazışma Adresi: K. İnan
12 Rue de Rome, Boite Postale No: 287
67000 France

Tel. & Fax: 0033 (0) 388 60 74 04
İnternet: www.bolsevikparti.orgE-Mail: mail@bolsevikparti.org

Fiyatı: 2 TL, £ 1.50, 2 EURO

Sosyal medyada da yazılarımız yayınlanmaktadır. Bizi sosyal medya üzerinden de takip edebilirsiniz. Adreslerimiz şöyledir:

https://www.facebook.com/profile.php?id=100009309437062
https://**twitter.com/BolsevikP**
https://www.facebook.com/profile.php?id=100009532219679
https://t**witter.com/BolsevikD**
https://www.facebook.com/profile.php?id=100009360178673
https://**twitter.com/SterkaBV**

1917 – 2017
Rusya'da Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 100. Yılında:

İNSANLIĞA YENİ EKİMLER GEREK!

7 Kasım [1] 1917'de savaş gemisi Aurora'nın burjuva hükümetinin merkezi konumunda olan çarlığın Kışlık Sarayı'na yönelen top atışları dünya tarihinde yeni bir çağın başladığını ilan ediyordu: Emperyalizme karşı proletarya önderliğinde devrimler çağı!

Bu top sesleri ile birlikte başlayan işçilerin-köylülerin burjuva iktidarının siyasi merkezine yönelen saldırısı, içinden çürümüş olan feodal emperyalist Rus imparatorluğunun temellerine yönelik bir saldırı idi.

Dünya tarihinde ilk kez bolşevik/komünist önderlik altında gerçekleştirilen bir silahlı ayaklanma ile burjuvazinin merkezi devlet iktidarı yerle bir edildi. Rusya'da emekçilerin iktidarı, proletarya diktatörlüğü kuruldu. Ekim Devrimi ertesinde bir çok emperyalist devletin doğrudan desteklediği karşı devrimci güçlere karşı yürütülen zorlu bir iç savaş sürecinde, eski toplumun yıkıntıları üzerinde Sovyet

[1] Devrim eski Rus takvimine göre 25 Ekim'de patladı. Bu bugün de kullanılan yeni takvime göre 7 Kasım'dır.

Sosyalist Cumhuriyetler Birliği yaratıldı. Dünyanın altıda biri emperyalist sömürü sisteminden koparıldı, dünyanın altıda biri sermayenin egemenliğinden kurtarıldı; dünyanın altıda biri kızıllaştı!

7 Kasım 1917'den itibaren Kremlin üzerinde parlayan Kızıl Yıldız, dünyada bütün haksızlığa uğrayanlara, yerkürenin bütün ezilen ve sömürülenlerine kurtuluşun yolunu, proleter dünya devriminin yolunu aydınlattı.

Hitler faşizminin yerle bir edilmesinde partizanların ve Kızıl Ordu'nun yolunu aydınlatan da bu Kızıl Yıldız'dı.

Bu Kızıl Yıldız'ın onlarca yıl sonra revizyonistlerin iktidarı bütünü ele geçirmesiyle yol gösteren parlaklığını yitirdi, paslandı.

Proletarya diktatörlüğünün yerini yeni bürokrat-teknokrat devlet burjuvazisinin diktatörlüğü aldı. Fakat bu şu olguyu ortadan kaldırmaz:

7 Kasım 1917 bütün insanlık tarihi açısından onurlu, insanlığın geleceğine ışık tutan, yol gösteren, çığır açan bir tarihtir.

Bütün ülkelerin burjuvazileri Rusya proletaryasının büyük ve yol gösteren büyük zaferinin anısının unutulması veya karalanması için elinden gelen her şeyi yapmıştır ve yapmaya devam etmektedir.

Bütün ülkelerin sınıf bilinçli işçileri, egemen olan durumlardan rahatsızlık duyan bütün emekçi insanlar, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünde Rusya proletaryasının tarihi önemdeki eylemini emperyalist barbarlığa karşı bugünkü mücadelelerini yoğunlaştırarak anacaktır.

Onlar Ekim Devrimi'nin yol gösteren öğretilerine sahip çıkarak, bu öğretilerle silahlanarak, Ekim Devrimi'nin revizyonist karşı devrim tarafından kesintiye uğratılan eserini tamamlamak için yola devam edecektir.

Ekim Devrimi: Egemen Durumlara Karşı İsyan Çağrısı

Ekim Devrimi öncesinde Rusya'da egemen durumlar nasıldı? Emperyalist dünya insanlık tarihinin o güne kadar yaşadığı en kanlı savaşlardan biri, Birinci Dünya Savaşı içindeydi. Halklara bu savaş, "anavatan"lar, "onur", "bağımsızlık", "demokrasi", "özgürlük" ve evet "tanrı", "allah" adına yürütüldüğü söyleniyordu.

Fakat gerçekte bu savaş dünyanın emperyalist büyük güçler arasında yeniden paylaşılması dalaşında halkların birbirine kırdırılmasından başka bir şey değildi. Her yanda yoksulluk, açlık, ölüm, zoraki göç ve halkalara karşı soykırımlar gündemde idi.

Zorlu savaş yılları içinde, burjuvazinin savaş başında propaganda yalanları ile oluşturmayı başardığı ve onun sayesinde emekçileri kendi kuyruklarına takabildiği milliyetçi-yurtsever savaş yanlısı hava dağılmıştı. Sırtlarına asker üniformaları geçirilmiş işçi ve köylüler her geçen gün daha açıklıkla şu çıplak gerçeği görmeye başlamıştı: Onlar burjuvazilerin savaşında "kendi" burjuvazilerinin çıkarları için kullanılan araçtılar.

Her geçen gün giderek daha fazla Rusyalı Bolşeviklerin en başından itibaren

savundukları şu gerçek işçilerin, emekçilerin bilinçlerinde belirleyici hale geldi: Bu savaş halklara karşı emperyalist bir savaştır. Her emperyalist ülkede baş düşman ülkenin içindedir. O kendi burjuvazimizdir.

Barış isteyen herkes öncelikle kendi burjuvazisine karşı mücadele etmelidir, silahları kendi burjuvazisine karşı yöneltmelidir ve burjuvazinin iktidarını proletaryanın silahlı devrimi ile paramparça etmelidir. Gerçek ve kalıcı barış için tek yol devrimdir. Bunun dışındaki her şey reformist safsatadır.

Ekim Devrimi, çarlığı deviren 1917 Şubat Devrimi ertesinde merkezi iktidarı ele geçiren ve savaşı —bu kez devrimi koruma adına— sürdürmekte ısrar eden burjuvazinin sekiz ay süren Kerenski hükümeti iktidarını yıktı.

Sovyet iktidarının ilk kararnamelerinden biri Barış Kararnamesi idi. Bu kararnamede Rusya'nın artık savaş tarafı olmadığı, Rusya'nın savaştan çıktığı açıklanıyordu. Cephede savaşan bütün milliyetlerden işçiler ve emekçiler derhal ateşkese ve siperlerde kardeşleşmeye çağrılıyordu.

Çarlığın ve burjuva iktidarın yaptığı bütün gizli anlaşmalar yayınlanıyor; savaş tarafı olan bütün burjuva devletler derhal ateşkese ve ilhaksız barış için görüşmelere başlamaya çağrılıyordu.

Rusya'daki Ekim Devrimi'yle bütün ülkelerin askerlerine şu gerçek pratik olarak gösteriliyordu: Barış, kendi burjuvazimizi devrim yoluyla yıktığımızda mümkündür. Ekim Devrimi barışa, egemen durumları silahlı devrimle yıkmaya çağrı idi.

Bugün 2017 yılında bütün ülkelerin işçileri ve emekçilerinin karşılaştığı egemen durumlar nasıl? Her yerde özgürlük adına, demokrasi adına, batılı hayat tarzını savunma adına, bağımsızlık adına, terörizme karşı mücadele adına, allah adına vs. savaşlar yürütülüyor. Bugünkü savaşlarda kullanılan silahların yıkma, yok etme gücü bundan yüzyıl önceki savaşlarda kullanılanların yüzlerce misli.

Milyonlarca insan savaşlar nedeniyle göç yollarında. Emekçilerin emeği ile üretilen maddi zenginlik bundan yüzyıl önceki ile karşılaştırılamayacak kadar büyük. Fakat milyarlarca insan hâlâ açlık ve yoksulluk içinde yaşıyor ve bunun "kader" olduğuna inandırılıyor.

Buna karşı dünya nüfusunun yüzde birini bile oluşturmayan küçücük bir bölümü, dünyadaki bütün zenginliğin yarısından fazlasına sahip. Bunların üstüne bir de sömürüde sınır tanımayan kapitalist üretim tarzının bir sonucu olarak doğal çevreye verilen zararların, bütün yaşam temellerini yok etme noktasına doğru ilerlemesi ekleniyor.

Yani bugün de bütün ezilen ve sömürülenler açısından Büyük Ekim Devrimi'nin eskimeyen şu çağrısını duymak ve gereğini yapmak için yeter sebep var: Egemen durumlara karşı ayaklanın! Onları gerçekten değiştirmek mümkündür: Yalnızca proletaryanın önderliğinde devrimler yoluyla!

Ekim Devrimi: Bütün Haklar İşçiler Ve Emekçilere

"*Sovyet düzeni işçiler ve köylüler için demokratizmin en yükseğidir ve aynı zamanda* ***burjuva*** *demokratizmiyle kopuş ve evrensel önemde* ***yeni*** *bir demokrasi* ***tipinin****, yani proleter demokratizmin ya da proletarya diktatörlüğünün doğuşu demektir.*

Bırakın can çekişen burjuvazinin ve onun kuyruğunda giden küçük-burjuva demokrasisinin köpekleri ve domuzları bizim Sovyet düzenimizi inşadaki başarısızlıklarımız ve hatalarımız yüzünden üstümüze küfür, beddua ve alaylar yağdırsınlar. Gerçekten birçok başarısızlıklarımız olduğunu ve hatalar yaptığımızı ve hâlâ yapmakta olduğumuzu bir an bile unutuyor değiliz. Sanki böylesine yeni, daha önce hiç görülmemiş bir ***tip*** *devlet düzeninin yaratılması gibi tüm dünya tarihi için yeni bir eser, hiç başarısızlığa uğramadan ve hata yapmadan ortaya konabilirmiş gibi. Başarısızlıklarımızı ve hatalarımızı, Sovyet ilkelerini hayata uygulamada henüz mükemmel olmaktan son derece uzak halimizi düzeltmek için hiç şaşmadan mücadele edeceğiz.*

Fakat Sovyet devletinin kuruluşuna ***başlamak*** *ve böylelikle dünya tarihinde yeni bir çağ, bütün kapitalist ülkelerde ezilen ve her yerde yeni bir hayata, burjuvaziyi yenmeye, proletarya diktatörlüğünü, insanlığın sermayenin ve emperyalist savaşların boyunduruğundan kurtuluşuna doğru ilerleyen yeni sınıfın hâkimiyeti çağını* ***açmak*** *şansı bizim olduğu için de haklı bir gurur duyabiliriz ve duyuyoruz."* [(2)]

Sovyet iktidarının ilk kararnamelerinde büyük burjuvazi ve büyük toprak ağaları mülksüzleştirilir. Onların mülklerine tazminatsız olarak devlet adına el konur. Proletarya diktatörlüğü topluma ait olanı topluma geri verir. Toplumsal üretimi doğrudan kendi eline alır.

Kapitalist toplumun eski sömürücülerine karşı diktatörlük uygulanır. Onların iktidarlarını geri almak için tüm girişimleri acımasız bir şiddetle ezilir.

Proletarya diktatörlüğü fakat aynı zamanda emekçiler için en geniş demokrasiyi güvence altına alır. Emekçi yığınlar, doğrudan demokrasinin örgütsel araçları İşçi-Köylü ve Asker Sovyetlerinde örgütlenerek ülkenin sosyalist inşası görevini, en zor iç savaş ve emperyalist müdahale şartlarında, bizzat kendi ellerine alırlar.

Emekçilerin tüm yaşam alanlarında demokratik kolektif örgütlenmesi, onların üretimin örgütlenmesine ve toplumun devrimci demokratik dönüştürülmesine doğrudan katılımı, kadınlara tam hak eşitliği için erkek egemenliğine (pederşahiliğe) karşı mücadele, çalışmanın hak haline gelmesi, altı saatlik işgünü, iş güvenliği, herkes için yeterli tatil hakkı, emekçilere dinlenme ve tatil imkânı, hukukun halkın hukuku haline getirilmesi, kültürün herkese açılması, çocuk hakları, çocuk eğitiminin toplumsallaştırılması, ev işinin toplumsallaştırılması, herkese yaygın tıbbi hizmet sunumu, bütün siyasi/toplumsal sorunların çözümünde en geniş toplumsal tartışma…

Daha 1930'lu yıllarda Sovyetler Birliği emekçilerin günlük hayatındaki kazanımlar açısından en gelişmiş kapitalist ülkeleri çoktan geçmişti. Çünkü Sovyetler Birliği'ndeki politikanın temelinde kapitalist ülkelerdeki kâr ilkesinin tersine, emekçi yığınların sürekli yükselen maddi ve manevi ihtiyaçlarının azami ölçüde karşılanması ilkesi yatıyordu. Kuşkusuz Sovyet iktidarının Çarlık Rusya'sından devraldığı geriliği bir anda ve bir vuruşta aşması mümkün değildi. Örneğin 1930'lu yıllara gelindiğinde örneğin konut sorunu henüz tam olarak çözülememişti. Fakat büyük atılımlı gelişme temposu, gerçekleştirilen muazzam inşa

[(2)] Lenin, "Ekim Devriminin 4. Yıldönümü", Ekim Devrimi Üzerine, s. 100-101, 1921, Dönüşüm Yayınları

kazanımları, emekçilerin yaşam standardında kısa sürede gelinen nokta vb. sosyalizmin üstünlüğünü herkese her gün yeniden kanıtlıyordu.

Burjuva propagandası Sovyetler Birliği'ndeki sosyalizmi lanetleme çalışmalarında tam da bu gerçeklerin üzerini bir kalemde çiziyor, bunları tartışmıyor, yok sayıyor. Bu bağlamda çünkü söyleyecek sözleri yoktur. Biz komünistlerin önünde tam da bu burjuvazi tarafından unutturulmaya çalışılan gerçekleri, Sovyetler Birliği'nde yeni bir toplum yaratma mücadelesinde kazanılan muazzam başarıları somut bilgiler temelinde, somut olarak ortaya koymak görevi duruyor.

Bugünün dünyasında işçiler, emekçiler gerçekte var olandan, hayatlarından memnun değiller. Fakat var olanın alternatifleri konusundaki tartışmada yoğun medya bombardımanı ile burjuva propagandası bilinçleri ve yürekleri karartıyor.

Bugün Rusya'daki devrimin derslerinin alternatifler tartışmasında bilinçlere çıkarılması, yeni bir dünya için mücadelede Rus Devriminin olumlu, olumsuz derslerinden öğrenilmesi olağanüstü önemdedir.

Ekim Devrimi: Bütün Milliyetlere Tam Hak Eşitliği

Ekim Devrimi çarlık döneminde tam bir "halklar hapishanesi" olan Rusya'da ezilen ulus ve milliyetlerin kurtuluşu yönünde muazzam adımlar attı. Burjuva milliyetçiliği ve şovenizmin yerine pratikte proleter enternasyonalizmi egemen kılındı.

1917 Ekim Devrimi ulusal sorunda da çağ değiştiren bir adım oldu. Daha devrimin birinci günü, devrim hükümetinin ilk kararnamelerinden biri ulusların ayrı devlet kurmaya kadar varan kendi kaderini tayin hakkını ve tüm milliyetlere tam hak eşitliğini ilan etti.

Sovyetler Birliği eşit haklara sahip ulus ve milliyetlerin eşit haklara sahip cumhuriyetler ve özerk bölgelerde gönüllü birliktelikleri temelinde kurulan ilk çok uluslu birlik devleti oldu. Finlandiya yapılan bir halk oylamasında ayrı devlet olarak yaşamaya karar verdiğinde, Bolşevik devlet bu karara itirazsız saygı gösterdi. Günlük hayatta her milliyet kendi dilini, kültürünü serbestçe yaşıyor ve geliştiriyordu.

Irkçılık, şovenizm ve antisemitizme karşı aktif mücadele yürütülüyordu. Ekim Devrimi emperyalizmin ırkçı şoven barbarlığının biricik alternatifinin sosyalizm olduğunu pratikte gösterdi. O ulusal sorunun gerçek çözümünün ancak proleter devrimle mümkün olacağını gösterdi.

Ekim Devrimi şu gerçeği açıkça kanıtlamıştır: *"... sermaye egemen olduğu sürece, üretim araçlarında özel mülkiyet sürdükçe ve sınıflar var oldukça, ulusların eşitliği güvencelenemez; sermayenin iktidarı sürdükçe ve üretim araçlarına sahip olmak için savaşıldıkça, ulusların eşitliği ve ulusların emekçilerinin işbirliği sağlanamaz."* [3]

Ekim Devrimi'nin bugün güncel mücadele açısından çok önemli derslerinden biri, ulusal özgürlük mücadelesinin ancak bu mücadelenin önderliği işçi sınıfının elinde olduğunda gerçek kurtuluşa götüreceğidir. Bunun böyle olmadığı şartlarda ulusal mücadelenin kazanımlarının birer birer yitirileceği, yitirildiği

[3] Stalin, "RKP(B) X. PK'ne Rapor", Eserler c. 5, s. 41, 1921, İnter Yayınları

emperyalist dünyanın yaşanan bir gerçeğidir.

Geçen yüzyılın 1950'li, 1960'lı yıllarında sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtulan bir dizi Afrika ülkesindeki gelişmeler bunu net olarak göstermektedir. Bugün dünyanın birçok yerinde yürüyen ulusal mücadeleler açısından bu ders hayati önemdedir.

Ekim Devrimi: Dinci Gericilik Yerine Aydınlanma

"Ezilen yaratığın yakınması ... kalpsiz dünyanın hissiyatı … ruhsuz durumların ruhu…halkın afyonu" [(4)] olan din, dün olduğu gibi bugün de burjuvazi tarafından işçilere ve halklara karşı ustaca kullanılıyor.

Din adına, mezhep adına halklar birbirine karşı kışkırtılıp, kırdırılabiliyor. Bugün İslam Devleti, Taliban, Al Kaida, Al Şabab vb. gibi fanatik dinci, İslamcı şeriat örgütleri, her türden emperyalistler tarafından "insanlığın baş düşmanı" (Batılı) insanlık değerlerinin, yaşam tarzının ve kültürün düşmanı olarak adlandırılıyor. İster batılı ister doğulu bütün emperyalistler dünyanın yeniden paylaşılması için yürüttükleri savaşları insanlık dışı İslamcı teröristlere karşı savaş yürütme adı altında yürütüyorlar. Sözü edilen bu "insanlık düşmanı" şeriatçı örgütler aslında emperyalizmin halkları ezme, kendisine tabi kılma siyasetinin doğrudan ürünleridir.

Emperyalist güçler birbirleri ile dünya çapında girdikleri hegemonya mücadelesinde, emperyalist rakiplerine karşı savaşan dinci-ulusal "kurtuluş örgütleri" yaratmakta veya bunları desteklemektedir. Örneğin Al Kaida Rus sosyalemperyalizminin Afganistan'ı işgaline karşı mücadelede, CIA'nın belgeli doğrudan desteğiyle bir dinci ulusal kurtuluş hareketi olarak ortaya çıkan ve güçlenen bir örgüttür.

Bugün insanlığın baş düşmanı ilan edilen İslam Devleti (DAİŞ), batılı emper-

(4) Marx, "Hegel'in Hukuk felsefesinin eleştirisi", MEW c. 1, s. 378, 1844

yalistlerin Irak'ı işgaline karşı mücadele sürecinde ortaya çıkmış bir örgüttür. Bu örgütlerin terörü, emperyalistlerin teröründen yalnızca kullanılan terör araçları ile ayrılmaktadır.

Din veya mezhep aidiyeti işgale, köleleştirmeye karşı mücadelede birleştirici bir unsur, kalpsiz dünyaya duyulan nefretin dışa vurumu, ezilen yaratığın bir yakınması olarak işlev görmektedir.

Bu gibi dinci örgütler, başta emperyalistlerin desteğiyle ortaya çıksalar bile, bir süre sonra onların doğrudan kontrolünden çıkabilmektedir. Fakat doğrudan kontrolden çıktıkları durumlarda da bugünkü güç dengesinde emperyalist güçler tarafından araçsallaştırılmakta, onların dünyayı yeniden paylaşmak için halklara karşı yürüttükleri barbarca savaşlarında gerekçe olarak kullanılmaktadırlar.

Bugün Suriye'de, Irak'ta, Mali'de, Kenya'da olduğu gibi. Yani emperyalistlerin dinci fanatizme karşı savaşları bir sahtekârlıktır.

Dinsel gericiliğe karşı mücadelenin nasıl yürütüleceğini Ekim bize pratikte göstermiştir. Ekim Devrimi'nden sonra proleter devlet dini bütünüyle "kişilere ait özel mesele" ilan etmiş, dinin gerçek işlevini ortaya koyan aydınlatma kampanyaları yürütmüş, dini kurumlara karşı aktif mücadele yürütmüş, dini kurumların iktidarını yıkmış, buna paralel olarak da çeşitli din ve mezheplerin birbirlerine baskı yapmasını engellemiştir. Böylelikle o, din ve mezhep ayrılıklarının halkların barış içinde bir arada yaşamasının engeli haline getirilmesinin önünü almıştır.

Ekim Devrimi, ulusal sorunun gerçek çözümünün proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşeceğini gösterdiği gibi, din konusunda da hiçbir burjuva devletin başaramadığını gerçekleştirmiş, din ve devlet işlerini birbirinden gerçekten ayırmış, dini gerçekten kişinin özel işi haline getirmiştir.

"*Dini ya da kadınların haktan yoksunluğunu, ya da Rus olmayan milliyetlerin baskı altında tutulmasını ve hak eşitsizliğini alalım. Tüm bunlar burjuva demokratik devrimin sorunlarıdır. Küçük burjuva demokrasisinin filistenleri sekiz ay boyunca bunun üzerine gevezelik ettiler; dünyanın en ileri ülkeleri arasında* ***bu*** *sorunların* ***burjuva demok****ratik yönde* ***tamamiyle*** *çözüldüğü* ***tek ülke*** *yoktur. Bizde bunlar Ekim Devrimi'nin yasamasıyla tamamiyle çözülmüştür. Dine karşı gerçekten mücadele ettik ve ediyoruz*." [(5)]

Ekim Devrimi: Bolşevik Partinin Belirleyici Rolü

Emperyalist barbarlığı tarihe gömmek, proleter devrimi gerçekleştirmek ve sosyalizmi inşa etmek için günün en önemli görevi işçi ve emekçileri kendi önderliğinde birleştiren gerçek marksist-leninist partilerin, Bolşevik Partilerin yaratılmasıdır.

"*Ancak Bolşevik Parti gibi bir parti, tayin edici taarruzda halka önderlik edecek kadar cesur ve hedefe giden yolda tüm ve her türlü engele takılmayacak kadar temkinli bir parti, – ancak böyle bir parti barış uğruna genel – demokratik hareket, çiftlik sahiplerinin topraklarını ele geçirmek uğruna köylü-demokratik hareketi,*

[(5)] Lenin, "Ekim Devriminin 4. Yıldönümü", 1921, H. Yeşil, "Ekim Devrimi Üzerine", s. 99, Dönüşüm Yayınları

ezilen halkların ulusal hak eşitliği uğruna ulusal kurtuluş hareketi ve proletaryanın burjuvaziyi devirmek, proletarya diktatörlüğünü kurmak uğruna sosyalist hareketi gibi bu kadar farklı devrimci hareketleri bir ortak devrimci akımda bu denli ustaca kaynaştırabilirdi." [6]

Böylesi bir parti şüphesiz 1917 Ekim'inde birdenbire ortaya çıkmadı.

O, uluslararası alanda İkinci Enternasyonal oportünizminin reformist-legalist geleneğine karşı amansız ideolojik mücadele içinde işçi sınıfının öncü müfrezesi olarak yaratıldı. O, devrim öncesi Rusya'sındaki işçi sınıfı mücadelesi içinde, bu mücadele temeli üzerinde gelişti. O, en başından itibaren işçi sınıfı hareketini sosyalizmle birleştirmeyi önüne temel görev olarak koyan marksistlerin bilinçli siyasi faaliyetinin ürünü idi. O, en başından itibaren örgütsel olarak işçi sınıfı nerede ise, orada inşa edildi: Üretim içinde, fabrikalarda!

Onun örgütsel yapısında temel fabrika/işletme hücreleri idi. Böylece bu parti gerçekte işçi sınıfının biricik gerçek sınıf partisi idi.

Bolşevik Parti, işçi sınıfının ve emekçilerin düşmanlarına karşı devrimci mücadele içinde milyonlarca kitleyi Marksizm biliminin devrimci teorisiyle donatarak devrimci mevzilere çekti. O, berrak bir siyasi çizgiye sahipti ve proletarya diktatörlüğü döneminde sosyalizmin inşa çalışmasının her bir anında kitlelerin nabzını elinde tutmayı ve onlarla sıkıca birleşmeyi, onları doğru bir şekilde yönlendirmeyi bildi.

Bugün Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünde PROLETER DÜNYA DEVRİMİ'nin zaferi için her şeyden önce böylesi işçi sınıfı hareketi ile kopmaz bağlar içinde olan bolşevik partilerin eksikliği kendisini dayatıyor. Proletaryanın kurtuluş davası her şeyden önce, bu gibi partilerin olmadığı veya çok zayıf olduğu her yerde Lenin-Stalin döneminin Bolşevik Partisi gibi yeni tipte partilerin inşa edilmesi görevini bütün dünyada marksist-leninistlerin önüne acil görev olarak koyuyor.

Emperyalist ideoloji bombardımanıyla bugün sosyalizm ve komünizmin "tükenmiş" olduğuna, "öldüğüne" inandırılan işçi ve emekçi kitleleri yeniden komünizme kazanabilmek için yeni Ekimler yolunda ilerleyebilecek komünist partiler gerekiyor.

Marksist-leninist hareketin güncel zayıflığı sonucu bugün "bir başka dünya" isteyen, bunun mümkün olduğuna inanan birçok genç insanın bir bölümü umutlarını burjuva ulusal hareketlere bağlıyor.

Bir bölümü açıkça dini kendine referans gösteren bu hareketlerin bir bölümü hatta "21. yüzyılın sosyalizmi" olarak görülüp, gösteriliyor. Bir başka bölüm kapitalizmin yıkılacağına dair bütün umutlarını yitirmiş durumda "kendi" emperyalistlerinin kuyruğuna takılmış, onların demokrasi, insan hakları, batı uygarlığı taşıyıcısı olduğunu savunuyor.

Diğer yandan fakat emperyalist sermayenin enternasyonalleşmesi şimdiye kadar görülmemiş boyutlara ulaşmış durumda, emperyalist kapitalizmin girmediği küçücük bir dünya köşesi bile kalmadı, finans kapitalin asalak niteliği yine görülmemiş boyutlara ulaştı, üretimin enternasyonal niteliği her zamankinden

(6) Stalin, "SBKP(B) Tarihi – Kısa Ders", Eserler c. 15, s. 242-243, 1938, İnter Yayınları

daha açık ve burjuvazi bütün dünyada işçi sınıfı ve emekçilerin haklarına karşı topyekûn saldırı içinde.

İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin ulusal ve devlet sınırları ötesinde tüm sınıf kardeşleri ile ortak bir proleter devrim cephesinde birleşmesinin objektif şartları her zamankinden daha olgun.

Sosyalizm ve komünizmin maddi temelleri açısından da gelinen yerde şartlar her zamankinden daha olgundur. Bugün objektif olarak dünya çapında "herkesin yeteneği ölçüsünde katkıda bulunduğu" ve herkesin "ihtiyacına göre aldığı" zenginlik kaynaklarının gürül gürül aktığı bir dünya ekonomisi kurmak mümkündür.

Yapılacak tek şey vardır: Mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesi! Bütün temel üretim araçlarının toplumsallaştırılması, sömürünün insanlığın hayatından dışlanması. Topluma ait olanın topluma geri verilmesi! Kısacası yapılması gereken tek şey vardır: Sömürülen ve ezilenler Ekim'in açtığı yolda yürüyüşe kalınan

yerden devam etmelidir.

Objektif şartlar devrime çok uygun olduğu halde işçi ve emekçi yığınların büyük çoğunluğu bugün kendi çıkarlarına ters hareket etmektedir.

Bu nedenle komünistlerin görevi sübjektif öğeyi objektif imkânların seviyesine çıkarmaktır. Bütün ülkelerde yılmadan, usanmadan komünist ajitasyon – propagandayla işçi sınıfı ve emekçi yığınları kendi kızıl bayrağı altında birleştiren komünist parti ve örgütlerin inşası için ve uluslararası alanda marksist-leninist güçlerin, ortak çabalarla yaratılacak marksist-leninist platform temelinde yeniden birleşmesi için çalışmak! Marksist-Leninistlerin önünde duran günün temel görevi budur.

Bunun yanında tabii devrimci ve marksist-leninist örgütlerin pratik eyleminin birliği sağlanmak zorundadır. ICOR marksist-leninist ve devrimci örgütlerin pratikte birlikte çalışmalarının bir aracıdır.

Emperyalist barbarlık yeni Ekim'lerle tarihin çöplüğüne gömülecektir!

Ekim'den Öğrenelim!

Bugün de Alternatif: Ya Sosyalizm, Ya Barbarlık İçinde Çöküş!

Ekim Devrimi'nin zaferinden bu yana çok büyük değişiklikler oldu. Emperyalizm Kızıl Ekim Devrim'inde aldığı yenilgiye, İkinci Dünya Savaşı sonrasında halkların kazandığı zaferlere rağmen çökmedi. Devrimlerle yitirdiği alanları özellikle revizyonistlerin, bir zamanlar sosyalist olan Sovyetler Birliği'nde ve Çin'in de içinde bulunduğu halk demokrasisi devletlerinde, burjuvalaşmış teknokrat ve bürokratların sayesinde yeniden kazanmayı başardı.

Bugün dünyada sosyalist olan ya da proletaryanın önderliğinde halk demokrasisinin hüküm sürdüğü bir devlet yok. Kapitalizm Birinci Dünya Savaşı'ndan önce olduğu gibi bütün dünyada egemen. O düşünülenden daha dirençli olduğunu gösterdi.

Ekim Devrimi'nden bu yana geçen yüzyıl kapitalist emperyalizmin reformlar yoluyla dönüştürülmesinin, aşılmasının reformist bir hayal olduğunu da açıkça gösterdi.

Aynı zamanda burjuvazinin iktidarını tehlikede gördüğü zaman faşizme başvuracağını da gösterdi.

Bu yüzyıllık dönemde sermayenin hacmi ve enternasyonalleşmesi büyük boyutlara ulaştı. Aynı şekilde tekelleşme de olağanüstü gelişti.

Fakat emperyalizmin özü değişmedi. Emperyalizmin temel çelişmeleri bugün de etkin ve giderek keskinleşiyor.

Ulusal devlet hâlâ kapitalist toplumların örgütlenmesinin esas biçimi.

Hâlâ sanayinin, tarımın, hizmet sektörünün hiçbir alanında her şeyi belirleyen tek bir dünya tekeli yok.

Hâlâ her alanda birden fazla tekel emperyalist dünya pazarını tek başına ele geçirmek için diğerleri ile rekabet halinde.

Hâlâ tek tek emperyalist devletler, değişik koalisyonlar içinde, diğerlerine karşı "kendi burjuvazisi"nin çıkarları için mücadele yürütüyor.

Hâlâ emperyalist büyük güçler dünya hegemonyası için dalaşıyor.

Hâlâ emperyalizm çağında yaşıyoruz ve emperyalizmin biricik alternatifi proleter dünya devrimi, sosyalizm.

Emperyalizm ırkçılıktır, şovenizmdir, faşizmdir, gericiliktir, erkek egemenliğidir, en azgın sömürüdür, doğanın talanıdır. Emperyalizm emekçi gençlik için geleceğin karartılmasıdır. Kısacası emperyalizm barbarlıktır.

Öyle bir barbarlık ki, azami kâr hırsıyla bugün emperyalizm dünyayı, öncelikle en yoksullar için tam bir felaket anlamına gelen bir iklim değişikliği sınırına getirmiştir. Emperyalizm, eğer proletarya önderliğinde devrimlerle bu gidişe dur denemezse, bütün dünyayı barbarlık içinde çöküşe sürüklemektedir.

Emperyalist sistemi bütün olarak karşısına alan, bu sistemi en zayıf halkasında parçalayan Ekim Devrimi, emperyalist barbarlığın biricik alternatifinin proletarya önderliğinde devrimler olduğunu göstermiştir.

Proletarya önderliğinde devrimler ve sosyalizmin inşası, bizim Ekim'den öğrendiğimiz çözümümüz budur!

Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünde bu gerçek öne çıkarılmak ve bunun mücadelesi verilmek zorundadır.

Biz bu düşünceyi 100. yıl kampanyamızın merkezine koyduk.

Evet, hepimiz mücadele etmeliyiz… Daha kararlı, daha bilinçli, daha örgütlü, daha güçlü!

HAYDİ BOLŞEVİK TİPTE KOMÜNİST PARTİLER ÖRGÜTLEMEYE!
YENİ EKİMLER İÇİN İLERİ!
PROLETER DÜNYA DEVRİMİ İÇİN İLERİ!
YA YENİ EKİM DEVRİMLERİ VE SOSYALİZM YA DA EMPERYALİST BARBARLIK İÇİNDE ÇÖKÜŞ!
DÜNYA KIZIL OLACAK!

1 Ocak 2017

Bolşevik Parti
(Kuzey Kürdistan-Türkiye)
BP (KK-T)
mail@bolsevikparti.org
www.bolsevikparti.org
K. İnan · 12 rue de Rome
Boite Postale No: 287
67000 France

Devrimci-Komünist Partisi
İnşa İnisiyatifi Avusturya
IA★RKP
ia.rkp2017@yahoo.com
www.iarkp.wordpress.com
Stiftgasse 8
A 1070 Wien - Österreich

Komünist Eylem
Marksist-Leninist Avusturya
KOMAK-ML
komakml@gmail.com

Stiftgasse 8
A 1070 Wien - Österreich

Herşeye rağmen!
(Almanya)
TA
trotzalledem1@gmx.de
www.trotzalledem1.ml

Postfach 48 · 73550
Waldstetten · Deutschland

PARLAMENTER DEMOKRASİ MASKELİSİNE DE CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ ADI ALTINDAKİNE DE... **FAŞİZME HAYIR!**

REFERANDUM SAHTEKÂRLIĞINDA **"EVET"** YA DA **"HAYIR"**A MECBUR DEĞİLİZ:

21 Ocak sabahının erken saatlerinde AKP'nin TBMM'ye sunduğu Anayasa Değişikliği Paketi, ikinci turda da bol küfürlü, ısırıklı, kürsü işgalli, seviyesiz "tartışmalar" ertesinde, AKP ve MHP'nin (Bahçeli takımının) oylarıyla gerekli beşte üç çoğunluk oyunu sağlayarak yasalaştı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın önüne gelen değişikliklerle ilgili yasa onun tarafından imzalanıp Resmî Gazete'de yayınlandıktan sonra 60 gün içinde referanduma gidilmesi geçerli olan anayasa hükmü. Yani Recep Tayyip Erdoğan'ın bu yasayı imzalama tarihine bağlı olarak 2 ya da 9 Nisan'da referanduma gidilecek.

Bu referandumda halka sorulacak soru, anayasada yapılmak istenen bu yeni değişikliklere "Evet" mi yoksa "Hayır"mı diyorsunuz sorusudur.

İKİ CEPHE…

Evet'çi ve Hayır'cı **iki cephe**, bu iki cephenin gerekçeleri kesin hatlarıyla belirlenmiş durumdadır ve bu iki cephenin unsurları kalan kısa dönem içinde, olağanüstü hâl şartlarında çoğunluğu kendi cephelerine kazanmak için kıyasıya yarışacaktır.

"Evet" cephesi tavanda dardır: Esasta parlamentodaki iki siyasi partiden, AKP ve MHP'den (MHP'nin Bahçeli takımından) oluşmaktadır. Ancak bu iki partinin tabandaki oy oranı anda bütünüyle seferber edilebilip birlikte oy kullandığında %60'ların biraz üzerine çıkabilecek bir genişliktedir.

AKP ve onun gerçek yöneticisi, kâğıt üzerinde "partisiyle ilişiği kesilmiş!!!", "bağımsız!!!" cumhurbaşkanı Erdoğan açısından "Evet" oyunun anlamı, bütün dünyanın ilerlemesini kıskanıp önünü kesmek istediği Türkiye'nin kendi hedefleri doğrultusunda "milli ve yerli" siyasetini uygulaması için mutlak gereklilik olan "Yönetimde iki başlılığa son verme"ye, Türk tipi başkanlık sistemine geçmeye evet demektir. (MHP daha önce başkanlık sistemine ilkesel olarak karşı çıktığını defalarca açıklamış olduğu için ve öngörülen şimdiki biçimiyle gerçekten örneği olmayan bu alaturka başkanlık sistemine başkanlık sistemi değil "Cumhurbaşkanlığı Sistemi" denmesi uygun bulunmuştur!) AKP sözcülerine göre, başkanlık sistemine geçilmesi ile siyasi istikrar sürekli kılınacak, Türkiye'nin gelişmesinin önü açılacaktır! Başkanlık sistemine geçilmesi ile askeri ve bürokratik vesayete, sivil siyasetin önünün darbelerle kesilmesine, parlamentodaki kısır çekişmelerle sistemin tıkanmasına son verilecek, sürekli siyasi istikrar sayesinde önünü görebilecek olan ekonominin de tökezlemesi engellenecektir. Kısaca "Türkiye'yi seven cumhurbaşkanlığı sistemine evet" der! Hayır diyecek olanlar dolayısıyla Türkiye'yi sevmeyenler, onun ilerlemesini istemeyenlerdir!

"Hayır" cephesi tavanda oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir: Parlamentoda ki CHP ve HDP dışında, Saadet Partisi, Büyük Birlik Partisi, Vatan Partisi, TKP, EMEP, ÖDP gibi partiler bu cephenin unsurlarıdır. Kuzey Kürdistan/Türkiye Sol'unun legal–illegal örgütlerinin çok büyük çoğunluğu, onların etkisindeki tüm Sivil Toplum Örgütleri de "Hayır" cephesinin unsurları durumundadır. 'Hayır Cephesi'nin tek tek unsurlarının kendilerine özgü ayrı ayrı gerekçeleri vardır. Fakat tümünün ortaklaştığı nokta birdir: Anayasa değişikliği Türkiye'yi Recep Tayyip Erdoğan'ın tek adam diktasına götürecektir. Bu anayasa değişiklikleri ile Türkiye'de kuvvetler ayrılığı ortadan kalkacak, her şey tek kişi tarafından belirlenir hâle gelecektir. Devlet parti devleti, daha doğrusu partili cumhurbaşkanının devleti hâline gelecektir. "Hayır" ile bu engellenmelidir. Yoksa Türkiye RT-Erdoğan'ın kişisel iktidar hırsı yüzünden felakete, uçuruma sürüklenmektedir.

'Hayır Cephesi'nin belirleyici unsuru konumundaki CHP için bu anayasa değişiklikleri Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin sonu olacaktır. Anayasa değişikliği ile "rejim değişikliği" yapılmak istenmektedir. "Laik, demokratik, sosyal hukuk devleti" yıkılmak, yerine Recep Tayyip Erdoğan'ın tek adam diktatörlüğü kurulmak istenmektedir. CHP'nin 'Hayır'ının temel gerekçelerinden biri T.C. Anayasası'nın "vatanı ve milleti ile bölünmezlik" ilkesinin, cumhurbaşkanlığı sisteminde cumhurbaşkanı tarafından zedeleneceği, Türkiye'nin bölüneceği korkusudur. HDP, kendisinin 'Hayır'ının, CHP'nin 'Hayır'ından başka olduğunu söylemekte, Erdoğan'ın/AKP'nin, CHP/HDP ortaklığı suçlamasını ret etmektedir. HDP için 'Hayır' "*Erdoğan'ı demokratik bir biçimde durdurmak için de zorunlu*" olan tavırdır. Tavanda 'Evet' cephesine göre çok geniş olan bu cephenin seçmen tabanındaki karşılığı %35-40'lar arasındadır. 'Evet Cephesi'nin referandumda gerekli %50+1'i bulabilmesi AKP ve MHP seçmeni içinde hoşnutsuz kesimlerin varlığına ve bunların referandumda AKP ve MHP yönetimlerine "kendinize çeki düzen verin" diyecek bir tavır takınmasına bağlıdır. Yani 'Hayır Cephesi'nin umudu sonuçta 'Evet Cephesi'nin ez az %10 luk "fire"sine bağlanmıştır.

OLAĞANÜSTÜ HÂL ŞARTLARINDA ANAYASA REFERANDUMU…

Referandumun en geç 9 Nisan'da yapılacağı bilindiğinde, referandum kampanyasının olağanüstü hâl şartları altında yürüyeceği açıktır. Hatta referandumun kendisinin de olağanüstü hâl şartları altında yapılma ihtimali de büyüktür. Olağanüstü hâl şartları bu yarışta 'Evet Cephesi' lehine, 'Hayır Cephesi' aleyhine büyük bir eşitsizlik yaratmakta, daha doğrusu normal zamanlarda da var olan eşitsizliği çok daha büyük boyutlara taşımaktadır 'Hayır'cıların bu şartlarda yapılacak bir referanduma katılmaları kendileri açısından ya büyük bir siyasi öngörüsüzlüğün, ya da aşırı bir özgüvenin ifadesidir. Her ikisi de yanlıştır.

Bu referandum yalnızca olağanüstü hâl şartları göz önüne alındığında bile en baştan ret edilmesi gereken bir sahtekârlıktır. Fakat "Hayır Cephesi", bir yandan -haklı olarak- 'olağanüstü hâl şartlarında anayasa referandumu olmaz' derken, diğer yandan bu tavrın normal sonucu olması gereken adımı atmamakta, bu şartlarda yapılacak bir referanduma yokuz demeyi beceremektedir. Bunu beceremeyenlerin, referandumdan çıkacak sonuca olası itirazlarının temeli yoktur, olmayacaktır.

Biz Bolşevikler olağanüstü hâl şartlarında yapılan herhangi bir referanduma karşıyız. Bunu kökten ret ediyor, bu referandumda "Evet" ya da "Hayır" demeyi ret ediyor, bu referandumun kendisine Hayır diyoruz! Biz yapılacak anayasa referandumunda boykot diyoruz.

"Sol"un büyük kesiminin halkı bu referandum sahtekârlığına katılmaya çağırmasını -bu çağrı "Hayır" demek için yapılan bir çağrı olsa bile, ki öyle- kökten yanlış buluyoruz.

Neden?

Bizim nisan ayında yapılacak anayasa değişikliği referandumunda boykot çağrımızın tek ve temel nedeni onun olağanüstü hâl şartlarında yapılıyor olması değildir.

EVET Mİ/HAYIR MI? KIRK KATIR MI/KIRK SATIR MI?

Temel neden şudur:

Yapılmak istenen anayasa değişiklikleri konusunda referandumda halka 'Evet' ve 'Hayır' şeklinde sunulan alternatiflerin gerçek siyasi anlamı en kısa ifadesiyle şudur:

EVET: Süregelen faşist sistemde, sistemin daha pürüzsüz yürümesi, yönetimde olası olan iki başlılığı ortadan kaldırıp, yürütmenin bütünüyle seçilmiş cumhurbaşkanına verilmesinden ve seçilmiş cumhurbaşkanının yargı da dâhil yüksek bürokrasinin büyük bölümünü atamasından, alaturka bir başkanlık sistemi kurulmasından yanayım.

HAYIR: Alaturka bir başkanlık sistemine karşıyım. Var olan sistemin sürmesin-

den –ona bazı eleştirilerim olsa bile– yanayım. Yönetim sistemi konusunda 1982 Anayasası'nın andaki hâli olduğu gibi kalmalıdır.

Kim ne derse desin, niyeti ne olursa olsun, hangi ek açıklamaları yaparsa yapsın, bu referanduma katılıp burada geçerli EVET veya HAYIR oyunun objektif anlamı budur.

'Evet' de 'Hayır' da halklarımız açısından hiçbir yararı olmayan, birbirinden berbat alternatiflerdir. Bize sorulan faşizmde başkanlık sistemi ile mi, yoksa göstermelik parlamenter sistemle mi yönetilmek istiyorsunuz sorusudur. Yani kırk katır mı/kırk satır mı tercihi yapmamız isteniyor bizden!

İKİSİNE DE HAYIR…

Biz ikisine de hayır diyoruz.

Biz faşizmin bir biçimini, bir başka biçimine tercihe karşıyız. Biz bir bütün olarak faşizme, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de, T.C.'nin kuruluşundan -en geç 1925'den- bu yana hüküm süren kurumsal yapıya karşıyız. Anayasalar bu kurumsal faşizmin hukuksal temelidir. Kuzey Kürdistan/Türkiye'de, faşizm değişik dönemlerde belli ölçülerde gerilemesine rağmen, yerini hiçbir zaman tam olarak burjuva anlamda bir demokrasiye bırakmamış, gerilemeleri değişik dönemlerde yoğunlaşmalar izlemiş, bu bugüne kadar böyle süregelmiştir.

Bugün 'Hayır Cephesi' ile 'Evet Cephesi' arasındaki mücadele, (burjuva anlamda bile olsa) demokrasi ile faşizm arasındaki mücadele, tercih burjuva demokrasisi ile faşizm arasında tercih değildir. Öyle olsa, "Sol"un böyle bir tercihte, halka doğruları anlatarak, yani savunulanın burjuvazinin sınıf iktidarı şartlarında savunulduğunu hiçbir yanlış anlamaya meydan vermeyen berraklıkta açıklayarak, burjuva diktatörlüğünün faşist biçimine karşı aynı sınıf diktatörlüğünün demokratik biçiminden, burjuva demokrasisinden yana tavır takınmaya çağırmasının bir mantığı vardır. Fakat bugün Kuzey Kürdistan/Türkiye somutunda olduğu gibi, sonuçta faşizmin uygulanma biçimleri arasında bir tercihte "Sol"un bunlardan birinden yana tavır takınması anlaşılır bir şey değildir. Bu aslında "Sol"un gelinen yerde neden bir türlü alternatif olamadığının —ve bu hâliyle hiçbir zaman olamayacağının da— bir açıklamasıdır.

Bugün egemenlerin kendi aralarındaki iktidar dalaşında, iktidarını yitiren eski bürokrat elitin partisi konumunda olan CHP'nin, AKP'nin iktidarını daha da sağlamlaştırması ve kalıcılaştırılması, eski bürokrasiyi bütünüyle tasfiye edip, kendi bürokratik aparatını devlete bütünüyle yerleştirmesi, iktidarı bütünüyle ele geçirmesine hizmet edecek bir değişikliği "demokrasiden diktatörlüğe geçiş", "parlamenter demokrasiden tek adam diktasına geçiş" diye gösterip "Hayır" kampanyası yürütmesi, "kan dökmeden geçirtmeyiz" kabadayılıkları yapmasının mantığı vardır. Onların 1982 Anayasası'na, öncelikle de o anayasanın değişmez ilk üç maddesine –AKP'den çok daha tutarlı!!!– sahip çıkmalarının mantığı vardır. Fakat "Sol"un büyük çoğunluğunun, bu kampanyaya katılmasının —sosyalizm/komünizm açısından bakıldığında— bir mantığı yoktur. Tek açıklama vardır: Bu "Sol" halk yığınlarının devriminden

ümidini kesmiş, kendisi bağımsız olarak siyaset yapmayı bırakmış, siyaseti egemenlerin kendi aralarındaki iktidar dalaşında onlardan birinin kuyruğunda yer almak olarak anlayan bir "Sol"dur.

KUZEY KÜRDİSTAN/TÜRKİYE'DE FAŞİZMİN PANZEHİRİ DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ – DEMOKRATİK HALK İKTİDARIDIR…

Biz, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de faşizmin bir kez daha geri gelmemecisine tarihe gömülmesinin demokratik bir halk devrimi ile mümkün olduğunu savunuyoruz. Ve bütün çalışmamızı, örgütlenmemizi bu temel düşünceye hizmet edecek biçimde yürütmeye çabalıyoruz. Bunu yaparken tabii ki burjuva demokratik haklar için mücadeleyi küçümsemeyiz. Burjuvazinin diktatörlüğünün demokratik biçimini, faşist biçimine tercih ederiz. Çünkü burjuvazinin diktatörlüğünün demokratik biçimi, bu diktatörlüğün faşist biçimlerine kıyasla işçi sınıfı ve emekçi yığınların yaşam ve mücadele şartları açısından daha iyi imkânlar sunar. Fakat biz faşizme karşı burjuva demokrasisinden yana tavır takınır ve mücadele ederken de şunu işçi ve emekçi yığınlara hep yeniden anlatırız: Faşizm burjuva diktatörlüğünün, onun sınıf iktidarının biçimlerinden biridir. Burjuvazinin sınıf iktidarı varlığını sürdürdükçe, onun en demokratik görünümlü yönetimi döneminde de faşist tedbirler olacaktır. Ve bu diktatörlük kendini gerçek anlamda tehdit altında gördüğünde, eğer devrimle önlenemezse, faşizme geçmekten kaçınmayacaktır. Bu anlamda burjuvazinin diktatörlüğünün demokratik biçimiyle faşist biçimi arasında Çin Seddi yoktur, bir biçimi diğerinin unsurlarını içinde barındırır. Faşizmi, faşizm tehlikesini bir daha gelmemecesine tarihe gömmenin tek yolu, işçi sınıfı önderliğinde devrimlerdir. Halkların kendi iktidarlarıdır. İşçi sınıfı ve emekçilerin iktidarıdır. Sosyalizmdir!

Bugün Türkiye'de anayasa konusunda yürüyen tartışmada sorun burjuva demokratik hakların faşizme karşı savunulması, ya da burjuva demokrasisinin, faşizm tehlikesine karşı savunulması vs. anlamında bir sorun değildir. Bugün Türkiye'de faşizmin uygulanış biçimleri arasında bir tercih tartışması yürüyor ve bu halka iki taraf açısından da "demokrasi", "halk egemenliği" vb. tartışması olarak yutturulmaya çalışılıyor.

Buna izin vermemek için elimizden geleni yapacağız!

Bunun bu referandum açısından anlamı, biz sizin referandum oyununuzda yokuz demektir! Referandumu boykottur!

Biz halklarımızı referanduma hayır demeye, boykota çağırıyoruz!

Sandığa gitmeyin! Giderseniz geçersiz veya boş oy kullanın!

Bütün Devrimci Sol'a da çağrımız şudur: Egemenlerin iktidar dalaşının parçası olmayın!

"TÜRK TİPİ" CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ NE GETİRİYOR?

AKP ve MHP'nin üzerinde anlaştığı, Türk Tipi "Cumhurbaşkanlığı sistemi" adı verilen, başlangıçta 22 maddeden oluşan, TBMM'deki komisyon görüşmeleri sırasında 18 maddeye indirilen anayasa değişikliği paketi, mecliste gerekli 3/5 çoğunlukla onaylandı. CHP Anayasa Mahkemesi"ne yürütmeyi durdurma/ve iptal talepleriyle başvuracağını açıkladı. Buna rağmen bu değişiklik paketi büyük olasılıkla nisan ayı içinde halk oyuna sunulacak.

Anayasa da yapılması öngörülen ve meclisten 339 oyla geçen değişikliklerle ilgili gerek Evet, gerekse Hayır cephesinin yaptığı yorumlar esas olarak nalıncı keseri yorumları. Evet cephesinin esas gücü AKP'nin iddiasına göre, yapılan değişikliklerin tümü Türkiye'nin çıkarlarını temel alan, yönetimde iki başlılığı kaldırıp, istikrarı sağlayacak olan ve Türkiye'de sivilleşmeyi, milletin egemenliğini sağlamlaştıracak, demokrasiyi geliştirecek değişiklikler. MHP'nin Evet'çi kesimi açısından ise bu değişiklikler ülkemizin içinde bulunduğu zor durumda yönetimdeki çarpık durumu ortadan kaldırmak, fiili duruma yasallık kazandırmak açısından gerekli olan değişiklikler.

Buna karşı Hayır cephesinin temel gücü CHP açısından yapılan değişiklikler Türkiye'de Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet rejimini yıkmaya yönelik değişiklikler. Bu değişiklikler Türkiye'de demokrasinin tasfiyesi, kuvvetler ayrılığının tasfiyesi, tek adam diktatörlüğünün kurulması anlamına geliyor! "Türkiye'de 140 yıllık parlamenter sistemden, tek adamın her şeyi belirlediği otokrat bir yönetime; demokratik sistemden bir tek adam diktatörlüğüne" gidiliyor! Her şeyi tek başına başkanın belirleyeceği faşist bir sisteme geçmeyi öngörüyor bu değişiklikler. Hayır cephesinin sol unsurları da değişik sözcüklerle bu değişikliklerle Türkiye'de faşizmin kurumlaşmasına gidildiğini, buna Hayır denmesi gerektiğini savunuyorlar. Somut olarak tek tek maddeler üzerine ne mecliste, ne de medyada derinlemesine bir tartışma yürütülmedi. Esasta toptan savunma/toptan ret tavırları kondu ortaya.

Ortalıkta büyük bir bilgi kirliliği var.

Biz bu yazımızda anayasa değişiklik paketi içindeki maddeleri yürürlükte olan bilmem kaç kere değişikliğe uğramış ve fakat faşist özü değişmemiş olan 12 Eylül Anayasası'nın şimdi değiştirilmek istenen maddeleri ile tek tek karşılaştırarak bir değerlendirme yapacağız. Ortalıktaki bilgi kirliliğini birazcık da olsa ortadan kaldırmak için bu gerekli. Eski uygulama ne, yapılan değişiklik ne, değişiklik geriye gidişi mi, ileriye gidişi mi temsil ediyor, ne anlama geliyor, eski ile yeni arasında ne gibi fark var? Bunların somut olarak değerlendirilmesi, bu sorulara doğru cevaplar verilmesi gerekiyor.

Bu, aslında komünistler açısından bu referandumda doğru tavır takınmak için

mutlak gereklilik değil. Çünkü bu referandumda Evet'in anlamı, 1982 Anayasasının faşist özüne dokunmaksızın yapılacak kimi düzenlemelere onay vermek, 1982 Anayasası"nın yeni tadilatlarla sürmesine Evet demektir. Değişikliklere verilecek Hayır oyları ise –tersi ne kadar iddia edilirse edilsin– var olan durumun olduğu gibi sürmesine, yani 1982 faşist anayasasının şimdiye kadarki haliyle sürmesine onay vermek, Evet demektir. Önümüze sürülen iki faşist anayasa arasında tercih yapmamız istenmektedir. Komünistlerin, devrimcilerin, aslında kendisine demokrat diyen herkesin bu tercih zorlaması karşısında takınacağı tek doğru tavır, biz sizin bu anayasa değişikliği sahtekârlığı oyununuzun figüranı değiliz, her ikisini de alın başınıza çalın demektir. Boykottur. Ne yazık ki bu kadar açık bir konuda bile Kuzey Kürdistan/Türkiye solunun kahir çoğunluğu bu tavrı takınacak olgunlukta değil. Egemenlerin iktidar dalaşında bu dalaşın taraflarının birinin kuyruğunda tavır takınmayı siyaset sanıyor! Sonra da biz neden büyüyemiyoruz diye hayıflanıyor. Bu soruya cevap ararken de birçok halde halka küfürde konaklıyor. Sol'un gerçek bir güç haline gelebilmesi için önce kendi bağımsız siyasetini geliştirmeyi öğrenmesi gerek.

Biz tek tek maddelerin karşılaştırmasına geçmeden önce kategorik olarak şunların devrimciler açısından açık olması gerektiğini düşünüyoruz:

–Yapılmak istenen anayasa değişiklikleri ile Türkiye Cumhuriyeti'nde rejim değiştirilmiyor. Değiştirilmek istenen yönetim sistemidir. Türkiye'de hüküm süren burjuvazinin faşist diktatörlüğü biçim değiştiriyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin yönetimi merkezinde ordunun durduğu atanmış bürokrasinin elinden alınıp, seçilmiş sivil siyasetin eline verilmek isteniyor. Kâğıt üzerinde var olan parlamenter sistem yerine alaturka bir başkanlık sistemi getirilmek isteniyor. Değiştirilmek istenen yönetim sisteminin burjuva demokrasisi ile ne kadar ilgisi varsa, getirilmek istenenin de ilgisi o kadar. İkisi de tekçi, merkeziyetçi, şoven-milliyetçi, ikisi de faşist.

–Türkiye'de T.C. kurulduktan bu yana, en geç 1925 Takriri Sükun Kanunu ile Kemalist diktatörlük iktidarını sağlamlaştırdıktan bu yana, faşizm hüküm sürmektedir. Bu faşizm üstten, emperyalizmle işbirliği içinde bürokratik elit tarafından uygulana gelmektedir. "Parlamenter demokrasi" bu faşizmin, gerekli görüldüğünde yer yer kaldırılıp atılan maskesi olagelmiştir.

–T.C.'nin "laik, demokratik, sosyal bir hukuk" devleti olduğu büyük bir yalandır.

–T.C. hiçbir zaman gerçek anlamda laik bir devlet olmamıştır. T.C. kuruluşunda bir Müslüman devleti olarak kurulmuştur. (Laiklik anayasaya CHP'nin 1936'daki genel kurulunda programlaştırdığı 6 oktan biri olarak yazılmıştır.) Devlet bu Müslümanlığın da nasıl yorumlanacağını devletin ilk ve en önemli kurumlarından biri olarak kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlemiştir. T.C. içeriği Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenen Sünni İslam devletidir. Adına laiklik denen şey budur.

–T.C. hiçbir zaman demokratik olmamış, askerin doğrudan yönetime el koyduğu dönemler dışında üzeri yer yer "parlamenter yönetim" ile örtülmeye çalışılan faşist bir devlet olmuştur.

–T.C. hiçbir zaman sosyal bir devlet olmamış, bütün burjuva devletler gibi sosyalliği burjuvazinin çıkarlarını en iyi şekilde savunmak biçiminde anlamış ve uygulamıştır.

–T.C. hiçbir zaman bir hukuk devleti olmamış, hukuk her zaman burjuva devletin, onu anda elinde bulunduran kliklerin hukuku olmuştur. Kaldı ki kendilerinin koydukları hukuk kuralları da her dönemde yargı boürokrasisinde egemen olan klik hangisiyse onun tarafından guguk haline getirilerek uygulanmıştır.

–Türkiye'de 1946'ya kadar tek parti/tek şef (önce Ebedi Şef Atatürk/sonra Milli Şef İnönü) iktidarı vardır. Devlet, parti devleti konumundadır. Partinin şefi, devletin şefidir. Partinin programı, devletin programıdır. Parlamento faşizmin üzerini örten ince bir şaldır. Bu dönemde uygulanan yönetim sistemi aslında şimdi AKP'nin yapmaya çalıştığına benzer alaturka başkanlık dönemidir.

–1946'da geçilen "çok partili" dönemde de tekçi 1924 Anayasası'nda özsel hiçbir değişiklik yoktur. Burjuvaların ve toprak beylerinin bir bölümünün 1950'de "Yeter Söz Milletin!" sloganıyla çoğunluğu kazanıp işbaşına geçen partisi Demokrat Parti döneminin ilk yıllarında burjuva demokrasisi yönünde atılan küçük adımlar kısa sürede durdurulmuş, Demokrat Parti'de kendi iktidarını verili faşist yapı ve yasaları kullanarak tahkim etme yolunu seçmiş, bu dönemde de "Millet Egemenliği" adı altında, parlamenter demokrasi maskeli faşizm sürmüştür.

–1960'da, Demokrat Parti'nin devlet bürokrasisini bütünüyle kendine göre dizayn etme ve bu arada Türk burjuvazisini büyütme adına yeni müttefikler arama çabaları, yerleşik Kemalist bürokrat elitin askeri darbesiyle karşılanmış, Milli Birlik Komitesi (MBK) adına iktidara el koyan askeri cunta parlamenter demokrasi maskesini geçici olarak yırtıp atmıştır.

–1960 cuntasının dikte ettiği anayasa ile –ki çokça Türkiye'nin en demokratik anayasası diye anılır "Sol"un bir kesimi tarafından– sivil, seçilmiş yönetimler, resmen atanmış devlet bürokrasisinin en başta da askeriyenin anayasal vesayetine sokulmuştur.

–12 Mart 1971-"Muhtırası" ile ordu, Türkiye'de iktidarın kimde olduğunu göstermiş, "sivil" seçilmiş siyasetin yönünü belirlemiştir. Parlamenter demokratik sistem denen sistem, gerçekte özünde merkezinde askeri bürokrasinin durduğu devlet bürokratik elitinin faşist sistemidir. Parlamento bu sisteme "demokratik meşruiyet" kazandırma işlevini gören ve her an vaz geçilebilir bir araçtır yalnızca.

–Bu, 1980 12 Eylül askeri darbesinde bir kez daha görülmüştür. Burjuvazinin ihtiyaçlarını karşılamayan parlamento beş general tarafından "tatile çıkarılmış", partiler geçici olarak yasaklanmış, cuntanın dikte ettiği 1982 Anayasası ile faşist düzene yeniden çeki düzen verilmiştir.

– Daha sonra da ordu ve yargı bürokrasisi eliyle "Parlamenter Demokrasi"ye birçok kez sınırları gösterilmiştir. 28 Şubat 1997- "Muhtırası" ile Erbakan-Çiller hükümeti devrilmiş, 27 Nisan 2007- "Muhtırası" sonrasında bir yargı hokkabazlığı ile Abdullah Gül'ün parlamentoda cumhurbaşkanı seçilmesi engellenmiştir.

–1982 Anayasası, onlarca kez değiştirilmiş olmasına rağmen, onun "Atatürk milliyetçiliği"ni temel alan, Türk olmayan milliyetleri tanımayan, hepsini zorla Türk milleti adı altında toplayan, "vatanı ve milleti ile bölünmezliği" değişmez, "değiştirilmesi teklif edilemez" hüküm haline getiren tekçi, aşırı merkezci faşist özü olduğu gibi durmaktadır. Ve AKP/Erdoğan yönetimi, özellikle 2010'dan bu

yana tehdit altında gördüğü iktidarını koruma çabası içinde giderek artan bir şekilde bu faşist anayasaya dayanarak faşizmi yoğunlaştırmaktadır. Özellikle 2015 Temmuz'unda Kuzey Kürdistan'da yeniden başlayan ve yoğunlaşan sömürgeci savaş, 15 Temmuz 2016, Fethullahçı darbe girişiminin bastırılması, Türk ordusunun Suriyede'ki savaşa doğrudan katılımı ile bu yoğunlaşma daha da koyulaşmıştır.

–Bugün Kuzey Kürdistan/Türkiye'de yaşanan süreç, burjuva demokrasisinden faşizme geçme süreci değil, bütün cumhuriyet tarihi boyunca süren, yer yer gerileyen faşizmin, yeniden bu kez sivil seçilmiş bir yönetim eliyle yoğunlaştırılması sürecidir. Türkiye'de hiçbir zaman olmayan "laik"likten laik olmayan bir rejime değil, Müslümanlığın tanımının şimdi Kemalistler tarafından değil, kültürel olarak İslam'ı temel alan bir yönetim tarafından yapıldığı bir "laik"liğe geçiliyor. Türkiye'de "hukuk" devletinden hukuksuzluğa değil, hukukun ne olduğunun AKP tarafından belirlendiği bir "hukuk devleti"ne geçiliyor.

–Şu anda var olan sistem, gerçekte seçilmiş bir cumhurbaşkanının siyasi hiçbir sorumluluk taşımaksızın, hiçbir parlamenter demokratik yönetim sisteminde olmayan olağanüstü yetkilerle donatılmış olduğu ne idüğü belirsiz –başkanlık sistemine parlamenter sistemden daha yakın olan– bir sistemdir. Uygulamada Erdoğan seçimlerde söz vermiş olduğu gibi, "yetkilerini sonuna kadar" hatta sınırları yer yer aşıp, zorlayarak kullandığı bir başkanlık sistemidir.

–Bu sistemin açıkça alaturka başkanlık sistemine dönüştürülmesi ile böyle kalması arasında, Erdoğan cumhurbaşkanı olduğu ve AKP'nin ve mecliste hükümet çıkaracak çoğunluğa sahip olduğu sürece özde bir fark yoktur. Alaturka başkanlığın, andaki duruma göre, Erdoğan açısından tek yararı, "Anayasaya aykırı hareket etme" suçlamalarının temelinin ortadan kaldırılması olur.

Yürüyen ve halklarımıza bir hayat memat meselesi gibi sunulan referandumun "çözeceği sorun" budur.

Biz bu oyunda yokuz diyoruz. Halklarımızı ve tabii en başta bu oyunda figüranlar durumunda hareket eden devrimci örgütleri de "bu oyunda biz yokuz" demeye, boykota çağırıyoruz.

Boykot AKP'nin/Erdoğan'ın planlarını gerçekleştirmelerine yarar diyenlere diyeceğimiz şudur: Onlara bu referandumda esas yarayacak olan şey, bu referanduma katılımın mümkün olduğunca yüksek olması, buna rağmen evetlerin çok çıkması halinde, göğüslerini gere gere yapacakları, gayet "demokratik" bir referandumda, karşılarındaki tüm güçlerin birleştiği bir durumda –evet bütün batı dünyasının da desteğini alan!!!– hayır cephesine "milletin iradesi" ile cevap verildiği demagojisine malzeme sunması olacaktır. Devrimciler bu oyunda biz yokuz demeyi beceremezlerse, egemenlerin iktidar dalaşında kuyruk olmak dışında bir iş yapmamış olacaklardır. AKP'ye yarayacak olan budur.

Diyelim ki, Hayır oyları çok çıktı. Ve bu değişiklikler geçmedi. Andaki durumda, fiili başkanlık durumunda bir değişiklik olacak mıdır? Hayır. O halde biz neden bu oyunun figüranları olalım? Neden var olan faşizmi, bir başka faşizme karşı savunma durumunda olalım?

12 EYLÜL ANAYASASININ GEÇERLİ METNİ İLE DEĞİŞİKLİKLERLE GEÇİLMEK İSTENEN "CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ"NİN KARŞILAŞTIRMASI…

MADDE 1:

1982 Anayasa'sının 9. maddesinde yer alan "Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır"cümlesine, 'bağımsız' ibaresinden sonra "ve tarafsız" ibaresi ekleniyor.

Burada burjuva demokrasisi açısından ele alındığında yapılmak istenen değişiklik kâğıt üzerinde olumlu bir değişikliktir. Tabii ki emekçiler ve işçiler açısından yargının bağımsız ve tarafsız olması, iyidir. Burjuvazinin egemen olduğu, burjuvazinin sınıf diktatörlüğünün hüküm sürdüğü birçok ülkede anayasalarda bu hükümler vardır. Burada bağımsızlık, diğer kuvvetlerden, yasama ve yürütmeden ayrı olma, onlar tarafından belirlenmeme anlamında kullanılır. Tarafsızlık ise dava taraflarından birinin yanında olmamak, dava taraflarına karşı eşit mesafede bulunmak, herkese eşit davranmak anlamında kullanılır.

Fakat burjuva anayasalarında yer alan bu ilke pratik uygulamada, hangi sistemde olursa olsun gerçekte yalandır.

İlk olarak: Yargı sonuç olarak parlamentoların yaptığı yasaları uygulamakla yükümlüdür. Yasalara, en başta da anayasaya ters kararlar alamaz. Burjuvazinin egemen olduğu ülkelerde yasalar, burjuvazinin sınıf çıkarlarını koruma yasalarıdır. Bu anlamda yargı, burjuvazinin egemen olduğu ülkelerde burjuvazinin sınıfsal yargısıdır. Burjuvazi ile sömürülen ezilen sınıfların unsurlarının karşı karşıya geldiği her durumda yargı burjuvazinin çıkarlarından yana tavır takınır, burjuvaziye bağımlıdır, burjuvaziden yanadır, taraflıdır. "Cep ile vicdan" arasında sıkışıp kalındığında da "cep" kural olarak kazanmıştır ve kazanır.

İkincisi yargının, en başta yüksek yargının ve yargıçları ve savcıları atayan/seçen kurumların halk tarafından doğrudan seçilmediği, başkan tarafından veya parlamento tarafından veya hükümet tarafından, ya da oluşan yargı bürokrasisinin kendi içinden kapalı devre "seçim" adı altında atandığı her durumda, kuvvetler ayrılığı noktasında yargının bağımsızlığı büyük bir yalandır.

Türkiye'deki somut duruma gelince: Yargı bu ülkede hiçbir zaman gerçek anlamda bağımsız olmadı. Esasta parlamentoda sayısal çoğunluğu elinde bulunduran parti eline geçen ilk fırsatta yargıyı da belirledi.

Tarafsızlık meselesine gelince: Bizzat yargı mensupları kendilerini hep "devletin yüksek çıkarlarının savunucusu" olarak tanımladılar. Devletle birey vatandaşın karşı karşıya geldiği her durumda devletten yana tavır takındılar. Bunu açıklamakta da hiçbir beis görmediler.

Yani toparlarsak, anayasa metnine mahkemelerin bağımsızlığı yanına tarafsız olacaklarının yazılması kâğıt üzerinde burjuva demokrasisi açısından bir olumluluktur.

Sorun bunun hayata uygulanmasındadır. Burada "anayasa gerçekliği" ile "hayat gerçekliği" önümüzdeki dönemde de karşı karşıya duracaktır. Bağımsız ve tarafsız

yargı gerçekte –AKP egemenliği sürdükçe– AKP'ye bağımlılık ve AKP'den yana taraf olarak uygulanacaktır.

MADDE 2:

Anayasanın 75. maddesinde yapılan değişiklikle milletvekili sayısı 550'den 600'e çıkarılıyor.

Nüfusun artışı göz önüne alındığında milletvekili sayısının 600'e çıkarılması anlaşılır bir adımdır.

Bu, arka planındaki hesapların ne olduğundan bağımsız olarak ele alındığında karşı çıkılacak bir değişiklik değildir.

Bu maddenin her halükârda parlamentoya girebilecek tüm partiler açısından bir avantaj olduğu açıktır.

MADDE 3:

Anayasanın 76. maddesinde yapılan değişiklikle milletvekili seçilme yaşı 25'ten 18'e indiriliyor.

Bu da gençlerin siyasete doğrudan katılımını teşvik eden –niyetten bağımsız ele alındığında– olumlu bir değişikliktir. Aslında bu değişikliğin yapılmasında geç bile kalınmıştır.

İlginç olan programlarında gençliğin siyasete katılmasını teşvik etmeyi savunan CHP ve HDP'nin bu değişiklik konusundaki olumsuz tavrıdır. Bu tavırla AKP ve MHP'ye seçilme yaşını 18'e indirmeyi savunan partiler payesi verilmiştir.

Ayrı maddenin milletvekili seçilme hakkı olmayanları belirleyen ikinci fıkrasında yer alan "yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar" ibaresi "askerlikle ilişiği olanlar" şeklinde değiştirilmiştir. Bu zorunlu askerlik yaşının 20 olduğu bilindiğinde teknik bir değişikliktir. Aslında yalnızca var olan cümlenin silinmesi yeterlidir. Çünkü askerlikle ilişiği kesilmeyenlerin milletvekili olamayacakları metinde zaten vardır. Askerlikle ilişiği olanların milletvekili seçilemeyecekleri şimdi aynı maddede iki kez yazılmaktadır. Bu da anayasa değişikliği yazıcılarının ne kadar "yetkin" olduklarının bir ifadesidir!!!.

MADDE 4:

Anayasanın 77'nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştiriliyor:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi ve cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101'inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır."

Önce milletvekili seçimlerinin 4 yıl yerine 5 yılda bir yapılması, andaki duruma göre bir kötüleşmedir. Burada siyasi istikrar adına, vatandaşların seçtiklerini doğrudan denetleme imkânı süresi uzatılmaktadır. Aslında seçimlerin daha az süre aralıklı yapılması, seçmenlerin seçtiklerini denetleme imkânlarını arttırır.

Cumhurbaşkanlığı seçim süresinde bir değişiklik öngörülmemiştir. Andaki anayasada da cumhurbaşkanı 5 yılda bir seçilmektedir. Ancak şimdi cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerinin aynı gün yapılması anayasa hükmü haline getirilmektedir.

Bu yürütmenin öngörülen değişiklikte cumhurbaşkanına bırakılması, meclis hükümeti yerine cumhurbaşkanı hükümeti kurulması ile birleştiğinde birçok sakıncayı içinde barındıran bir değişikliktir. Bu değişiklikle 5 yıl süresince yönetimde –demokratik yollarla– herhangi bir değişiklik hemen hemen imkânsız hale getirilmektedir.

Anayasada referandumun yalnızca anayasa değişikliklerinde –o da 2/3 çoğunluk sağlanamadığı halde– öngörüldüğü bir ülkede, milletvekili seçimlerinin beş yılda bir yapılması, o AKP'nin sözünü çok ettiği "Millet iradesi"ne başvurma arasını mümkün olduğunca uzatma isteğini göstermektedir.

MADDE 5:

Anayasanın 87. maddesinde yapılan değişiklikle, meclisin görev ve yetkileri içinden *"Bakanlar Kurulu'nu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kurulu'na belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek;"* görev ve yetkisi kaldırılıyor.

"Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemi" içinde, diğer bir ifade ile Türk tipi başkanlık sistemi içinde meclis tarafından seçilen başbakan ve onun kurduğu meclise karşı sorumlu Bakanlar Kurulu yer almıyor. Dolayısıyla anayasada başbakan, Bakanlar Kurulu'nu düzenleyen maddeler, ifadeler kaldırılıyor. Yeni düzenlemede meclisin görevleri şöyle belirleniyor:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir."

Bu aslında yönetim sisteminin değiştirilmesinin anayasa metnine yansıtılmasıdır.

Burjuvazinin diktatörlüğünün tek "demokratik" biçimi parlamenter demokrasi değildir. Yürütmenin halk tarafından doğrudan seçilen başkana bağlı olduğu başkanlık sistemleri de "demokratik" yönetim biçimlerinden biridir. Hatta yasama, yürütme ve yargılamanın her birinin doğrudan halk tarafından seçildiği ve bu güçler arasında hepsi halk tarafından seçildikleri için bir denge ve denetim sisteminin kurulabildiği başkanlık sistemleri, doğrudan demokrasiye parlamenter sistemden daha yakın sistemlerdir.

Burada temel sorun, Türkiye'de kurulmak istenen alaturka cumhurbaşkanlığı sisteminde güçler arasında karşılıklı denetim ve denge sisteminin hemen hemen yokluğudur. Cumhurbaşkanı öngörülen alaturka sistemde var olan bütün demokratik başkanlık sistemlerinde olandan daha fazla yetkiye sahiptir ve daha az denetlenebilir durumdadır.

MADDE 6:

Anayasanın TBMM'nin bilgi ve denetleme yetkisini düzenleyen 98. maddesinde yapılan değişiklikle gensoru doğal olarak meclis tarafından seçilen ve meclise karşı sorumlu bir kabine olmayacağı için kaldırılıyor. Milletvekillerinin cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sorması, bunların da en geç on beş gün içinde cevap vermesi düzenlemesi getiriliyor.

Yeni 98. madde şöyle:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi; meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır. Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir. Genel görüşme, toplumu ve devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda görüşülmesidir. Meclis soruşturması, cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında 106'ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir. Yazılı soru; yazılı olarak en geç on beş gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir. Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usulleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir."

Burada meclisin, cumhurbaşkanının hükümetini denetleyebilmesi konusunda getirilen imkânlar olağanüstü sınırlıdır.

MADDE 7:

Yapılan değişikliklerle anayasanın 101 maddesinin metni şöyle:

"*Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış,* (eski metinde yer alan: "TBMM üyeleri arasından veya bu niteliklere sahip" ifadesi siliniyor. –BN) *milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir. Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa cumhurbaşkanı seçilebilir. Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir. Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday cumhurbaşkanı seçilir. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece cumhurbaşkanı seçimi yenilenir. Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut cumhurbaşkanının görevi devam eder. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir."*

Anayasanın cumhurbaşkanının niteliklerini belirleyen 101. maddesinde yapılan değişiklikle; cumhurbaşkanı nitelikleri içinden "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere" şartı kaldırılması aslında bir yanı ile teknik bir değişiklik, çünkü cumhurbaşkanı olabilmek için milletvekili seçilme yeterliliği ve yüksek okul mezuniyeti şartları devam ediyor. Diğer yandan fakat bu değişiklik, cumhurbaşkanı seçiminde milletvekillerinin öncelliğini kaldırıyor.

Yapılan bir başka değişiklik, daha önceki 101 maddede yer alan "Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiği kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona

erer" cümlesindeki "varsa partisi ile ilişiği kesilir" ifadesi siliniyor. Böylece cumhurbaşkanının partili olabileceği, evet parti yöneticisi, başkanı da olabileceği anayasal hüküm haline getiriliyor.

Başta tabii CHP olmak üzere, "Hayır" cephesinin en fazla itiraz ettikleri değişikliklerden biri budur.

Üzerine bu kadar gürültü koparılan bu değişiklik, gerçekte Türkiye'de var olan fiili durumun anayasaya yazılmasıdır. Aslında bugüne kadar Türkiye'deki cumhurbaşkanlarının hepsi partilidir. Partisi ile ilişkisi vardır. Atatürk ve İnönü partili cumhurbaşkanları idi. Celal Bayar partili cumhurbaşkanı idi. Darbe cumhurbaşkanları, onların tayin ettikleri görünürde partili değildiler, fakat onların da partisi derin devletin kendisi idi. Özal, Demirel vs. bunların "Partisi ile ilişkisinin kesilmesi" kâğıt üzerindeki bir sahtekârlıktı yalnızca. Bu sahtekârlığın ortadan kaldırılması her şeyin açık olması kötü değildir.

Değiştirilmek istenen 101. maddede, cumhurbaşkanlığına kimin nasıl aday gösterebileceği konusundaki hüküm şöyle idi:

"Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasî partiler ortak aday gösterebilir."

Hükmün bu bölümü –yukardaki metinden de görüleceği gibi– şöyle değiştiriliyor:

"Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir" düzenlemesi getiriliyor.

Böylece cumhurbaşkanlığına aday gösterme eşiği, siyasi partiler açısından eşiği %10'dan %5'e indiriliyor. Bundan da önemlisi aday gösterme imtiyazı parlamenterler ve siyasi partilerden alınıyor. 100 bin seçmen imzası toplayabilmesi halinde partili ve milletvekili olmaksızın da cumhurbaşkanlığına aday göstermek, aday olmak mümkün. Bu tabii uygulamada çok zor. Fakat bu değişiklik eski metine göre kâğıt üzerinde bir ilerleme.

MADDE 8:

Cumhurbaşkanın görev ve yetkilerini düzenleyen 104. maddesi, yeni sisteme göre düzenleniyor. 12 Eylül Anayasası'nda cumhurbaşkanına aşırı yetkiler tanınmıştır. 12 Eylül Anayasası'na göre cumhurbaşkanı fiilen yürütmenin başıdır. O *"Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kurulu'na başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulu'nu başkanlığı altında toplantıya çağırmak"* yetkisine sahiptir. Yetkileri içinde; seçimlerin yenilenmesine karar vermek, başbakanı ve bakanları atamak, istifasını kabul etmek, başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim, olağanüstü hâl ilan etmek, kanun hükmünde kararname çıkarmak, YÖK üyelerini seçmek, rektörleri seçmek, Anayasa Mahkemesi üyelerini, Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmek yanında,

"Yabancı devletlere Türk devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,

Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,

Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetleri'nin başkomutanlığını temsil etmek,

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılmasına karar vermek,

Genelkurmay başkanını atamak,

Millî Güvenlik Kurulu'nu toplantıya çağırmak,

Millî Güvenlik Kurulu'na başkanlık etmek", gibi aşırı yetkileri vardır. Bu yetkilerin yanında cumhurbaşkanının halkoyu ile seçildiğini dikkate aldığımızda T.C.'nin yönetim sistemi zaten parlamenter sistem olmaktan çoktan çıkmıştır. Uygulanan fiili Türk tipi başkanlık, alaturka cumhurbaşkanlığı sistemidir.

Yeni 104. madde fiilen uygulananı anayasal hale getiriyor. Millet Meclisi içinden ve tarafından seçilen –ve fakat seçilmiş cumhurbaşkanının onaylamaması halinde bir hükmü olmayan!!! – Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırılıyor. Yürütme doğrudan cumhurbaşkanına bağlanıyor. Yürütme, yasama meclisi dışında, seçilmiş cumhurbaşkanının atayacağı kişilerden oluşacak bir hükümet tarafından yerine getirilecek.

Cumhurbaşkanına kararname çıkarma yetkisi veriliyor. 12 Eylül Anayasası'nda cumhurbaşkanının kararname yetkisi zaten vardı. "Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hâl ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak." Şu anda T.C. var olan anayasaya dayanarak KHK'lerle yönetiliyor. Var olan metinde cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan KHK'ler için bir sınır çizilmiyor.

Yapılan değişiklikte cumhurbaşkanlığı kararnameleri için bir sınırlama var. Şöyle deniyor:

"Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir."

Görüldüğü gibi aslında yeni metin, fiili durumun anayasaya yazılması dışında, özellikle cumhurbaşkanlığı KHK'lerinin sınırlarını belirlediği yerde, eski metine göre bir iyileştirme anlamına geliyor. Görünen odur ki, "Hayır" cephesinin önemli bölümünün şimdi hangi anayasayla yönetildiğimizden haberi yoktur, var olanlar da yokmuş gibi davranmaktadır.

MADDE 9:

Geçerli anayasanın cumhurbaşkanının hukuki sorumluluğunu düzenleyen 105. maddesi şöyledir:

"Cumhurbaşkanınına anayasa ve diğer kanunlarda başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları, başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır; bu kararlardan başbakan ve ilgili bakan sorumludur.

Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz.

Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır."

Yani geçerli 12 Eylül Anayasası'na göre cumhurbaşkanı, fiilen siyaseti belirleyen konumuna rağmen siyaseten sorumsuzdur. Siyasi sorumluluk başbakan ve bakanlara aittir. Cumhurbaşkanının "resen" imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine ise yargı yolu tümüyle kapalıdır. O yaptıklarından dolayı "vatana ihanet" ile o da, meclisin dörtte üçünün (anda 367) vereceği kararla "suçlandırılır!" Aslında neredeyse imkânsız –¾ çoğunluk– kılınan, hasbelkader yapılması halinde, cumhurbaşkanının akıbetinin ne olacağı konusunda mevcut anayasada bir hüküm yoktur. Yani o aslında görevine devam da edebilir. En iyimser halde olacak olan, üyelerini atama yetkisine sahip olduğu Yüce Divan'da yargılanmasıdır.

Yeni düzenlemede bu madde şu hali almaktadır:

"Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak on beş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığı'na sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurul'da görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divan'a sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz. Yüce Divan'da seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen cumhurbaşkanının görevi sona erer. Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır."

Geçerli olan maddeye göre değişiklikler nelerdir?

1— Cumhurbaşkanı hakkında artık yalnızca "vatana ihanetten dolayı" değil, herhangi "bir suç işlediği" iddiasıyla soruşturma açılması istenebilir.

2— Bunun için meclisin ¾ çoğunluğu değil, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu yeterlidir. (550 kişilik mecliste 276; 600 kişilik mecliste 301)

3— Cumhurbaşkanının Yüce Divan'a gönderilebilmesi için gerekli çoğunluk ¾'den (550 kişilik mecliste 413) , 2/3'ye (550 kişilik mecliste 367) indirilmiştir.

4— Hakkında soruşturma kararı alınan cumhurbaşkanının seçim kararı alamayacağı, seçilmeye engel bir suçtan mahkûm olan cumhurbaşkanının görevinin sona ereceği anayasaya yazılmıştır.

Bütün bunlar var olan her türlü yetkiye sahip olduğu halde, hiçbir sorumluluğu

olmayan cumhurbaşkanını sorumlu tutmaya yönelik iyileştirmelerdir.

Burada da hayırcı cephe açısından sorun, andaki durumun berbatlığını görmemek, ya da görüp söylememektir.

MADDE 10:

10. değişiklikte, anayasanın 106. maddesi şöyle düzenleniyor:

"Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir. Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, kırk beş gün içinde cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar cumhurbaşkanı yardımcısı cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, cumhurbaşkanı yardımcısı cumhurbaşkanına vekâlet eder ve cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, 81. inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde ant içerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer."

Meclise karşı sorumlu, meclis tarafından meclis içinden seçilen başbakanlık, bakanlıklar kabinesi yerine cumhurbaşkanlığı hükümeti kurulması halinde, tabii ki daha önce olduğu gibi yasama meclisi başkanının cumhurbaşkanına vekalet etmesi durumu ortadan kalkacak, cumhurbaşkanının yardımcısı ona vekâlet edecektir. Başkanlık sistemlerinde bu normaldir.

Öngörülen alaturka başkanlık sisteminde başkanın yardımcı(larını) kendisi "seçildikten sonra" atayacağı öngörülüyor. Yani seçmen açısından yürütme bağlamında seçilen tek kişi cumhurbaşkanıdır. Ona –onun bir türlü engellenmesi durumunda– vekâlet edecek kişi, doğrudan halkın seçtiği bir kişi olmayacaktır. Bu, cumhurbaşkanlığı yapacak kişiye aşırı yetki vermek anlamına gelir. Doğru bir başkanlık sisteminde halk başkan yardımcısının –yani ona vekâlet edecek kişinin de– kim olduğunu bilir. Başkan yardımcısı, başkan ile birlikte seçilir.

Kurulmak istenen alaturka başkanlık sistemi tek seçilen olan cumhurbaşkanına çok aşırı yetkiler veren bir sistemdir.

Değiştirilen 106. maddede ayrıca hükümet üyeleri hakkında meclis denetiminin nasıl olacağı da belirlenmektedir. Maddenin ilgili bölümü şöyledir:

"Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, meclisteki siyasi partilerin, güçleri ora-

nında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak on beş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığı'na sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır ve dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurul'da görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divan'a sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Bu kişilerin görevde bulundukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanır. Yüce Divan'da seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır."

Görüldüğü gibi cumhurbaşkanının kuracağı kabinenin bakanları hakkında da meclisin belli bir denetleme hakkı/konumu vardır. Bu bağlamda cumhurbaşkanı konusunda geçerli olan prosedür aynen bakanlar için de geçerlidir.

Ancak burada bakanların bakanlık görevinin düşmesi bağlamında geçerli anayasaya göre bakanlar –hükümet/yürütme– lehine bir değişiklik yapılmıştır. Geçerli anayasanın şimdi kaldırılmış olan 113'üncü maddesine göre:

*"Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divan'a verilen bir bakan bakanlıktan düşer. Başbakanın Yüce Divan'a sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır"*dı.

Yapılan değişiklikle bir bakanın bakanlığı Yüce Divan'a verilmesi ile bitmiyor. Ancak Yüce Divan'da *"Milletvekili seçilmeye engel bir suçtan ötürü hüküm giymesi halinde"* bakanlık düşüyor.

Bu, yürütmeyi çok güçlendiren bir hükümdür.

Aynı maddenin son cümlesinde şöyle bir hüküm vardır:

"Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir."

Bu cümle şimdiye kadar geçerli olan anayasadaki şu cümlenin yerine geçirilmiştir:

"Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir."

Burada yapılan değişiklik, aslında parlamento içinden, parlamento tarafından seçilen hükümet sisteminden cumhurbaşkanının kurduğu hükümet sistemine geçmenin doğal sonucudur. Hükümetin parlamento tarafından kurulmadığı bir sistemde, seçilen cumhurbaşkanının atadıklarından oluşan bir hükümet sisteminde bakanlıklar konusunda alınacak kararların kanunla değil, cumhurbaşkanı kararnameleri ile düzenlenmesi sistemin mantığına uygundur.

MADDE 11:

Öngörülen değişikliğin 11. maddesinde meclis seçimlerinin cumhurbaşkanı tarafından yenilenmesini düzenleyen anayasanın 116. maddesi değiştiriliyor.

Değiştirilen 116. madde şöyle idi:

"Bakanlar Kurulu'nun, 110'uncu maddede belirtilen güvenoyunu alamaması ve 99'uncu veya 111'inci maddeler uyarınca güvensizlik oyuyla düşürülmesi hallerinde; kırk beş gün içinde yeni Bakanlar Kurulu kurulamadığı veya kurulduğu halde güvenoyu alamadığı takdirde cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine kırk beş gün içinde veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine kırk beş gün içinde Bakanlar Kurulu'nun kurulamaması hallerinde de cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

Yenilenme kararı Resmî Gazete'de yayımlanır ve seçime gidilir. "

Bilindiği gibi 1 Kasım 2015 seçimlerine bu madde temelinde gidildi.

Yapılan değişiklikten sonra bu maddenin yeni şekli şöyle:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir. Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen meclisin ve cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni meclisin ve cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.

Bu şekilde seçilen meclis ve cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır."

Burada önce geçerli anayasa metninde cumhurbaşkanının ülkeyi seçime götürmesi için sayılan şartlar silinmiştir. Cumhurbaşkanı yeni metne göre tek başına alacağı bir kararla ülkeyi istediği anda seçime götürebilir.

Olası engelleyici tek şey, seçim kararı aldığında, cumhurbaşkanının da yeniden seçilmesinin gündeme gelmesidir. Yani meclisin cumhurbaşkanı tarafından alınacak bir kararla feshi, aynı zamanda cumhurbaşkanının da feshi, ikisinin de yeniden seçime sunulması anlamına gelmektedir.

Meclisin kendi kendini ve aynı zamanda cumhurbaşkanını fesih yetkisi de vardır. Ancak cumhurbaşkanının tek başına alma yetkisine sahip olduğu böyle bir kararı ancak meclisin beşte üçünün çoğunluğuyla (550 kişilik mecliste 330; 600 kişilik mecliste 360) alabilmektedir.

Burada da denge yine çok büyük ağırlıkla seçilmiş meclis (yasama) aleyhine, seçilmiş cumhurbaşkanı (yürütme) lehine kurulmuştur.

Diğer yandan "Cumhurbaşkanının ikinci döneminde meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir" maddesiyle "iki dönem" kuralının arkasından dolaşılması imkânı yaratılmaktadır. Buradaki tek fren bu ikinci dönem içinde "yeniden aday olma"nın, seçimlerin yenilenmesine "Meclis tarafından karar verilmesi halinde" olabileceği hükmüdür. Yani muhalefetin iddia ettiği gibi, ikinci dönemin sonlarına doğru cumhurbaşkanının seçim kararı alıp, aday olup, yeniden seçilme imkânı yoktur. Tabii eğer meclisin 3/5'ü cumhurbaşkanından yana taraf ise, cumhurbaşkanının

ikinci döneminin sonuna doğru fesih kararı alabilir. Bu teorik olarak mümkündür, fakat pratikte çok zordur.

MADDE 12:

Değişiklik paketinin 12. maddesi geçerli andaki anayasada "III. Olağanüstü yönetim usulleri" başlığı altında yer alan 119,120,121,122'ci maddeleri, tek başlık ve madde halinde toplayarak şu şekle sokuyor:

"III. Olağanüstü hâl yönetimi

MADDE 119:

Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması, tabiî afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir. Olağanüstü hâl ilanı kararı verildiği gün Resmî Gazete'de yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hâli kaldırabilir. Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz. Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15'inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlanacağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir. Olağanüstü hâllerde cumhurbaşkanı, olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konularda, 104'üncü maddenin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazete'de yayımlanır, aynı gün meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hâl sırasında çıkarılan cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hâllerde çıkarılan cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar."

Bu maddede yapılan değişikliklerin en önemlisi "Sıkıyönetim"in –yani yönetimin bütünüyle askere havale edildiği yönetim biçiminin– anayasadan çıkarılmış olmasıdır. Yapılan değişiklikle geçerli anayasada yer alan;

*"**MADDE 122-** Anayasanın tanıdığı hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen ve olağanüstü hâl ilânını gerektiren hallerden daha vahim şiddet hareketlerinin yaygınlaşması veya savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, ayaklanma olması veya vatan veya cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması sebepleriyle, cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Millî Güvenlik Kurulu'nun da görüşünü aldıktan*

sonra, süresi altı ayı aşmamak üzere yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde sıkıyönetim ilân edebilir. Bu karar, derhal Resmî Gazete'de yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde değilse hemen toplantıya çağırılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim süresini kısaltabilir, uzatabilir veya sıkıyönetimi kaldırabilir.

Sıkıyönetim süresinde, cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu sıkıyönetim halinin gerekli kıldığı konularda kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

Bu kararnameler Resmî Gazete'de yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına sunulur. Bunların meclisce onaylanmasına ilişkin süre ve usul içtüzükte belirlenir.

Sıkıyönetimin her defasında dört ayı aşmamak üzere uzatılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kararına bağlıdır. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, idare ile olan ilişkileri, hürriyetlerin nasıl kısıtlanacağı veya durdurulacağı ve savaş veya savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi halinde vatandaşlar için getirilecek yükümlülükler kanunla düzenlenir.

Sıkıyönetim komutanları genelkurmay başkanlığına bağlı olarak görev yaparlar."

maddesi bütünüyle anayasa metninden çıkarılmıştır. Sıkıyönetim adı altındaki askeri yönetim biçiminin anayasadan çıkarılması sivilleşme yönünden önemli bir adımdır.

Buna karşı olağanüstü hâl ilan etme yetkisi tek başına cumhurbaşkanına verilmiştir. Meclis gerekli gördüğü taktirde olağanüstü hâli uzatma, kısaltma veya kaldırma yetkisine sahiptir.

MADDE 13:

Referanduma sunulacak değişiklik paketinin 13. maddesi şöyledir:

'2709 sayılı kanunun 142'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir."

142. maddedeki değişiklikle birlikte andaki anayasanın askeri mahkemelerle ilgili 145. maddesi de olduğu gibi anayasadan çıkarılmıştır. Bütünüyle silinen madde şöyledir:

"H. Askerî yargı

MADDE 145 – (Değişik: 12/9/2010-5982/15 Md.)

Askerî yargı, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür. Bu mahkemeler; asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidir. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz.

Askerî mahkemelerin savaş halinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili oldukları; kuruluşları ve gerektiğinde bu mahkemelerde adlî yargı hâkim ve savcılarının görevlendirilmeleri kanunla düzenlenir.

Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli bulundukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir."

Ayrıca mevcut anayasanın "Askeri Yargıtay'la ilgili 156. maddesi, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ile ilgili 157. maddesi de silinmiş, anayasadan çıkarılmıştır.

Askeri yargıyı esasen ortadan kaldıran bu değişiklik, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de anayasal olarak süren yargıdaki ikiliği, askerin kendi özel yargısına sahip olma imtiyazını ortadan kaldırmaktadır ve anayasada sivilleşme konusunda atılan bu adım önemlidir.

MADDE 14:

Değişiklik paketinin 14. maddesinde mevcut anayasanın HSYK ile ilgili 159. maddesi şöyle değiştiriliyor:

"2709 sayılı kanunun 159'uncu maddesinin başlığı ile birinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan "Yüksek" ibareleri madde metninden çıkarılmış; iki, üç, dört ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; altıncı fıkrasında yer alan "asıl" ibaresi madde metninden çıkarılmış; dokuzuncu fıkrasında yer alan "kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere" ibaresi "kanun ve diğer mevzuata" şeklinde değiştirilmiştir."

(HSYK'nin isminden "Yüksek" sıfatının çıkarılması sembolik bir anlama sahiptir. Bu sıfatlar bürokrasinin kendine vermiş olduğu, önemlerini vurgulayan sıfatlar olarak çokça vardır.)

"Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabiî üyesidir." (Burada bir değişiklik yoktur.)

"Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından cumhurbaşkanınca;"(Kurulun dört üyesinin cumhurbaşkanı tarafından seçilmesi konusunda da bir değişiklik yoktur.)

"Üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir."

(Yeni Olan Kurulun 7 üyesinin TBMM tarafından seçilmesidir. Değiştirilmek istenen mevcut anayasada TBMM tarafından seçilmesi öngörülen bu üyelerden 3'ü Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulu tarafından; 2'si Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, 1'i Türkiye Adalet Akademisi üyeleri arasından Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu'nca seçiliyordu. Bu değişiklik yargı bürokrasisinin gücünü azaltan, buna karşı TBMM'nin yargı üzerindeki denetim gücünü arttıran bir değişikliktir. Burada yargı TBMM tarafından seçilecek adayları belirleme durumundadır. TBMM seçimini önerilen birden fazla aday arasında yapmak durumundadır. Yargıçların, en başta da yüksek yargının doğrudan seçimlerle iş başına gelmediği bir sistemde, halkın oyuyla seçilenlerin yüksek yargının belirlenmesinde son sözü söylemesinde bir yanlışlık yoktur. Bu bağlamda yargının siyasallaştığı konusunda getirilen itirazlar, yargının sanki şimdiye kadar siyasi olmadığını, şimdi bu hale getirildiğini ima ve iddia ettiği noktada doğru itirazlar değildir.)

"Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığı'na yapılır. Başkanlık, başvuruları anayasa ve adalet komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılamaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılamaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir. Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır."

MADDE 15:

Anayasa değişiklik paketinin 15. maddesi, başkanlık sistemine geçişe bağlı olarak, mevcut anayasanın bütçenin hazırlanması ve uygulamasını düzenleyen 161. maddesinin yeniden yazılımı. Referanduma sunulan yeni metin şöyle:

"Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır. Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmiş beş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunar. Bütçe teklifi bütçe komisyonunda görüşülür. Komisyonun elli beş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurul'da görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır. Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerleme oranına göre artırılarak uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurul'da kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar. Genel Kurul'da kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır. Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz. Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur. Merkezî yönetim kesin hesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra cumhurbaşkanı tarafından Türkiye

Büyük Millet Meclisi'ne sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde meclise sunar. Kesin hesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılamamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez. Kesin hesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır."

Metinden görüldüğü gibi merkezi bütçe kanunla düzenlenmektedir. Yani alaturka cumhurbaşkanlığı sisteminde de devletin merkezi bütçesinde son söz Millet Meclisi'ndedir. Cumhurbaşkanı kabinesinin bu bağlamdaki görevi bütçe yasa taslağını meclise sunmaktır.

Değişiklik paketinin 16. maddesi yeni yapılan düzenlemeler temelinde anayasada yürürlükten kaldırılan maddeleri, maddeleri ayıklamayı, kimi düzenlemelerin ne zaman yürürlüğe gireceğini içeriyor.

Değişiklik paketinin 17. maddesi mevcut anayasaya geçici bir 21. madde eklemiştir. Bu madde şöyledir:

"GEÇİCİ MADDE 21-

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 27'nci yasama dönemi milletvekili genel seçimi ve cumhurbaşkanlığı seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır. Seçimin yapılacağı tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve cumhurbaşkanının görevi devam eder. Meclisin seçim kararı alması halinde, 27'nci yasama dönemi milletvekili genel seçimi ve cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

(Yani cumhurbaşkanlığı sistemi 3 Kasım 2019 tarihinde yapılması geçici anayasa hükmü olan seçimler sonrasında başlayacaktır. 3 Kasım 2019'da yapılacak seçimlere daha iki yıl dokuz ay vardır. Ve yeni sistemin ilk cumhurbaşkanının kim olacağı o seçimlerde belirlenecektir. Tartışmaların burjuva muhalefet açısından bu sistem cumhuriyetin sonu olur, Recep Tayyip Erdoğan seçilmiş sultan olur şeklinde yürütülmesi aslında onun demokratik seçimlerle bir iktidar olma iddiası olmadığını gösteren bir tavırdır. En kötüsü de tabii devrimci Sol'un da önemli bölümünün aynı minvalde tavır takınmasıdır.)

B) Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu kanunla yapılan değişikliklerin gerektirdiği meclis içtüzüğü değişikliği ile diğer kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

C) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan düzenlemeye göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri en geç otuz gün içinde seçilirler ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki kırkıncı günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar. Başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na yapılır. Başkanlık, başvuruları anayasa ve adalet komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyona gönderir. Komisyon on gün içinde her bir üyelik için üç adayı üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada üçte iki çoğunlukla seçimin sonuçlandırılamaması halinde, ikinci ve üçüncü oylamalar yapılır; bu oylamalarda üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Beşte üç çoğunluğun sağlanamaması halinde üçüncü oylamada en çok oyu almış

olan, seçilecek üyelerin iki katı aday arasından ad çekme usulü ile üye belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu aynı usul ve nisapları gözeterek on beş gün içinde seçimi tamamlar. Mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri, yeni üyelerin göreve başlayacağı tarihe kadar görevlerine devam eder ve bu süre içinde yürürlükteki kanun hükümlerine göre çalışır. Yeni üyeler, ilgili kanunda değişiklik yapılıncaya kadar mevcut kanunun anayasaya aykırı olmayan hükümleri uyarınca çalışır. Görevi sona eren ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na yeniden seçilmeyen üyelerden, talepleri halinde adli yargı hâkim ve savcıları arasından seçilenler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilenler Danıştay üyeliğine Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nca seçilir; öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilenler ise Danıştay üyeliğine cumhurbaşkanınca atanır. Bu şekilde yapılan seçim ve atamalarda boş kadro olup olmadığına bakılmaz, seçilen ve atanan üye sayısı kadar Yargıtay ve Danıştay kadrolarına üye kadrosu ilave edilir.

(Bu geçici maddeyle, bu değişiklikler referandumda onaylandığından sonra iki ay içinde HSYK'nın yeniden yapılandırılması gündemde olacaktır. Bu, bugünkü güç dengesinde andaki HSYK'ya göre çok daha fazla AKP'nin denetimine geçecek bir yapının ortaya çıkması sonucunu verecektir.)

D) Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş bulunan kişilerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder.

E) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve askerî mahkemeler kaldırılmıştır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde; Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi'nin askerî hâkim sınıfından başkan, başsavcı, ikinci başkan ve üyeleri ile diğer askerî hâkimler (yedek subaylar hariç) tercihleri ve müktesepleri dikkate alınarak;

a) Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atanabilirler.

b) Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, malî, sosyal hak ve yardımlar ile diğer hakları yönünden emsali adli veya idari yargıya mensup hâkim ve savcılar, bunların dışındaki hak ve yükümlülükler yönünden ise bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevzuat hükümleri uygulanmaya devam edilmek suretiyle Millî Savunma Bakanlığı'nca mevcut sınıflarında, bakanlık veya genelkurmay başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Bunlardan, emeklilik hakkını elde edenlerden yaş haddinden önce bu görevlerden kendi istekleriyle ayrılacaklara ödenecek tazminata ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir. Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan; kanun yolu incelemesi aşamasında olanlar ilgisine göre Yargıtay veya Danıştay'a, diğer dosyalar ise ilgisine göre görevli ve yetkili adli veya idari yargı mercilerine dört ay içinde gönderilir.

F) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür. Yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler hakkında 152'nci ve 153'üncü maddelerin uygulanmasına devam olunur.

G) Kanunlar ve diğer mevzuat ile başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler,

ilgili mevzuatta değişiklik yapılıncaya kadar cumhurbaşkanı tarafından kullanılır.

H) Anayasanın 67'nci maddesinin son fıkrası hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmaz."

(Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmayacak olan anayasanın 67. maddesinin son fıkrasında *"Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz"* hükmü vardır. Yani seçim kanununda yapılacak değişiklikler, bunlar seçim öncesinde ne zaman yapılırsa yapılsın uygulanabilecektir. Bu bağlamda biz milletvekili seçimlerinde dar bölge/iki turlu seçim sisteminin doğrudan demokrasiye en yakın sistem olduğunu savunuyoruz.)

Değişiklik Paketinin 18. maddesinde anayasada yapılacak değişikliklerin hangi tarihten itibaren geçerli olacağı belirleniyor. Buna göre yönetim sistemi ile ilgili değişikliklerin çok büyük bölümü 3 Kasım 2019'da birlikte yapılması öngörülen parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra yürürlüğe girecek.

Milletvekili sayısını 600'e çıkartan değişiklik (75. madde), milletvekilliği seçimlerinin beş yılda bir (Cumhurbaşkanlığı ile birlikte) yapılacağı hükmü (77. madde), cumhurbaşkanlığı seçim usulü hakkındaki değişiklikler (101. madde ve silinen 102. madde) "birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte" yürürlüğe girecek.

101. maddede yer alan "cumhurbaşkanı seçilenin varsa partisi ile ilişiği kesilir" hükmünün ilgası yasanın yayımı tarihinde, yürürlüğe girecektir. Bunun pratikteki anlamı referandumda anayasa değişikliklerinin onaylanması halinde Recep Tayyip Erdoğan'ın –eğer isterse– yeniden AKP yönetiminde doğrudan yer alabilmesi, evet AKP başkanı da olabilmesidir. Yani bir sahtekârlığa son verilmiş, oyun açık oynanmış olacaktır.

GENEL DEĞERLENDİRME…

Değişiklikler somut olarak karşılaştırmalı olarak incelendiğinde görünen şudur:

Öngörülen anayasa değişiklikleri, 1982 Anayasası'nın faşist özüne dokunmayan değişikliklerdir.

Değişiklikler esası itibarıyla yönetim sisteminde var olan eklektik yapıyı değiştirmeye ve Türkiye'de anda fiilen yürüyen alaturka başkanlık sistemi ile anayasayı uyumlu hale getirmeye yönelik değişikliklerdir.

Bu değişikliklerle, eğer bunlar referandumdan onay alarak çıkarsa, Recep Tayyip Erdoğan'a muhalefet tarafından yöneltilen "Anayasayı çiğneme" suçlamalarının yasal temeli ortadan kalkmış olacaktır. Bu yönüyle bu değişiklikler Recep Tayyip Erdoğan'ın kendini ve yaptıklarını anayasal güvence altına almanın aracıdır.

Diğer yandan bu değişiklikler seçilmişlerle/atanmışlar; sivil siyaset ile bürokrasi arasındaki ilişkilerde atanmışların ve bürokrasinin gücünü azaltmaya yönelik değişikliklerdir. Bu kendini en açık olarak sıkıyönetimin anayasadan çıkarılması, yargı konusundaki yeni anayasa hükümleri vb. de göstermektedir.

Egemen sınıflar, onların siyasi temsilcileri arasındaki iktidar dalaşında bu ana-

yasa AKP'nin iktidarı bütünü ile ele geçirme yönünde atmış olacağı önemli bir adım olacaktır.

Andaki durumda bu anayasa değişiklikleri, kabul edilmesi halinde yeni seçilecek cumhurbaşkanı çok geniş yetkilere sahip olacaktır. Alaturka başkanlık sisteminde kuvvetler ayrılığı –yer yer iddia edildiği gibi– bütünüyle ortadan kaldırılmamaktadır, fakat yürütme, diğer güçlere göre çok büyük avantajlara sahiptir. Aşırı güçlü bir başkan ve yürütme öngörülmektedir. Alaturka başkanlık sisteminde yasama/yürütme/yargılama erkleri arasında karşılıklı denge ve kontrol sistemi doğru kurulmamıştır.

Yürürlükte olan 12 eylül darbe anayasası; asker sivil Kemalist devlet bürokrasisinin iktidarını sağlama almak için hazırlanmış, ırkçı, Türk ulusunun egemenliğini öngören, Türk olmayan milliyetlere hiçbir hayat hakkı tanımayan, aşırı merkeziyetçi, Kemalist ideolojiyi devlet ideolojisi olarak anayasal hüküm haline getiren faşist bir anayasadır.

Bu anayasada şimdi yapılan tadilat, faşist özü koruyarak, asker sivil Kemalist devlet bürokrasisi yerine, AKP'nin egemenliğini sağlama alma hedefine hizmet eden bir tadilattır. Sonuçta egemenlerin iktidar dalaşının bir ifadesidir.

Anayasada öngörülen değişiklikler faşist bir anayasayı, demokratik bir anayasaya dönüştürme yönünde yapılmış olan değişiklikler değildir. AKP/Erdoğan bunu iddia ediyor ve yalan söylüyor.

Öngörülen değişiklikler fakat Türkiye'de demokrasiden uzaklaşma, faşist tek adam diktatörlüğüne yönelme (bir bölümü açısından hatta laik cumhuriyetten, şeriatçı saltanata (!) yönelme) değişiklikleri de değildir.

Değişiklikler faşist bir ülkede bir yönetim biçiminden, fiilen geçilmiş olan bir başka yönetim biçimine geçişi anayasal hale getirmeye yönelik değişikliklerdir.

Biz komünistler seçimleri, referandumları komünist faaliyet açısından dikkate alır, her seçimi, her referandumu içinde bulunulan somut koşullara göre değerlendirir, seçimlere, referandumlara katılıp katılmayacağımızı, katılacaksak nasıl katılacağımızı somut değerlendirerek uygun taktiği belirleriz.

Bütün komünist faaliyette temel sorun, işçi sınıfı ve emekçiler içine komünist düşünceleri, alternatifi, burjuva düşüncelerle çatışma içinde taşımak, işçi sınıfının ve emekçi yığınların bilinç ve örgütlenme seviyesini ilerletmektir. Hangi taktik bunun için daha elverişli şartlar yaratır?

Şimdi, en başta da belirttiğimiz gibi, halklarımızın önüne referandumda konulan soru şudur:

Var olan faşist anayasa olduğu gibi kalsın mı, yoksa AKP ve MHP'nin kotardığı değişiklikler yapılsın mı?

Hayır'ın pratik sonucu birincisi; Evet'in pratik sonucu ikincisi olacaktır.

Durumun bu olduğu yerde bu referandumda Evet veya Hayır yönünde tavır takınmak, işçilerin emekçilerin bilincini karartmaktır.

Bu referandumda "Sol" adına neyse ki "Evet" yönünde tavır takınan yok. Bundan önceki anayasa referandumunda "Yetmez Ama Evet!" diyen Sol eskisi epey liberal vardı. Biz o zaman da dedik: Türkiye'de anayasanın değiştirildiği bir referandum söz konusu olduğunda komünist tavır önce anayasanın dibacesinin ve "değiştirilemez ve değiştirilmesi önerilemez" ilk üç maddesinin yer almadığı bir referandumda biz

yokuz demeyi gerektirir. Çünkü bu olmadan yapılacak hiçbir değişiklik, öze ait olmaz! Antakya Arabistan/Kuzey Kürdistan/ Türkiye'nin çeşitli milliyetlerinden halklarının ihtiyacı olan faşist anayasada yapılacak kozmetik değişiklikler değildir. Demokrasi, burjuva anlamda demokrasi için de 1982 Anayasası'nın toptan reddi ve yeni demokratik bir anayasa gereklidir.

Bu referandumda da komünist tavır, bu referandum faşizmler arasında tercih referandumudur deyip bir referandumu ret etmektir, boykottur.

Bunu dediğimizde bize "Ama bu Hayır cephesini bölmeye hizmet eder dolayısıyla Erdoğan'ı güçlendirir. " deniyor!

Egemen sınıfların kendi aralarındaki iktidar dalaşı açısından her soruna yaklaşımda "Erdoğan" unsurunun temel alınması, anlaşılır ve fakat hastalıklı bir yaklaşımın ürünüdür.

Devrimcilerin yaklaşımı bu olamaz, olmamalıdır. Biz sorunlara işçi sınıfı ve emekçilerin bilinç ve örgütlenme seviyesini yükseltmek açısından yaklaşmalıyız. Soruna böyle yaklaştığımızda aslında bu referandumda devrimciler açısından yapılması gerekenin ne olması gerektiği ortadadır.

Biz egemen sınıfların iktidar dalaşında bunların bir bölümünün safında, ötekinin karşısında değil, hepsinin karşısında yer alırız.

Hayır cephesinde zorunlu olarak yan yana duracaklarınıza bakın! Temel güç "Anayasanın ilk üç maddesine dokundurtmayız" diyen, "Atatürk'ün askerleri" olmakla övünen CHP! "HDP derhal kapatılmalıdır" diyen Vatan Partisi; her soydan ve boydan "Ulusolcu"lar! Eğer bunlarla aynı cephede yer almayı devrimci olarak içinize sindirebiliyorsanız, bize "yazık" demekten başka bir şey kalmıyor. Sizin için artık devrim ve devrimciliğin temel içeriği ne olursa olsun "Erdoğan"ı zayıflatmak, mümkünse devirmek haline gelmiştir. Bugün en yoğun faşizmin pratik uygulayıcıları olan AKP/ Erdoğan iktidarına karşı, diğer bazı faşistlerle el ele, omuz omuza faşizme karşı mücadele! Önerdiğiniz budur. (Burada bir demagojinin önünü almak için söyleyelim: Biz CHP'li, Vatan Partili vb. herkesi, özellikle CHP'yi ilerici sanıp oy veren milyonlarca seçmeni faşist olarak görmüyoruz. Burada tavır takındığımız resmi çizgileri, kurumsal konumlarıdır. CHP gibi partileri ilerici sanan insanları uyarmak ve uyandırmak devrimcilerin görevidir. Bu CHP'nin kuyruğuna takılmakla olmaz!)

Referandumda yapmamız gereken, var olan anayasaya da önerilen değişikliğe de Hayır deyip, yani referandum sahtekârlığını ret edip, demokratik bir anayasanın propagandasını yapmaktır.

12 eylül anayasası çöpe atılmalı, yeni demokratik anayasa yapılmalıdır. Bu anayasada; bireyin devlete karşı hakları korunmalı, devlet özgür eşit vatandaşların bir hizmet aracı olarak görülmeli, bütün önemli konularda halk oylamaları öngörülmeli, yerel-yerinden yönetim ilkesi temel alınmalı, çok uluslu yapı temel alınmalıdır. Türk milletine, Atatürk milliyetçiliğine atıfların demokratik bir anayasada yeri yoktur. Böyle bir anayasa için mücadele etmeliyiz. Böyle bir anayasa er ya da geç gelecektir!

NE 12 EYLÜL FAŞİST ANAYASASI, NE DE ALATURKA BAŞKANLIK SİSTEMİ!
AL BİRİNİ VUR ÖTEKİNE!
REFERANDUMU BOYKOT EDİYORUZ!

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBÛN

stêrka bolşewîk

WEŞANA VEDORA MARKSÎST-LENÎNÎST (KURDİSTANA BAKUR)

ÖZGÜRLÜK VE SOSYALİZM PARTİSİ'NİN PROGRAMI ÜZERİNE ELEŞTİREL NOTLAR

Özgürlük Ve Sosyalizm Partisi'nin programı hakkında somut eleştirilere geçmeden önce, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de legal bir sosyalist partinin nasıl olabileceği ve onun programının nasıl olabileceği konusunda bazı ön kabulleri ortaya koymak gerekir. Nedir bunlar?

* Kuzey Kürdistan/Türkiye, şimdiye dek hiçbir dönem demokratik (gerici burjuva demokratik anlamda da) bir ülke olmamış, burjuvazinin (1970'li yıllara kadar feodal toprak ağaları ile birlikte) iktidarı her zaman faşist olmuştur.

* Değişik dönemlerde yasal düzlemde gerici burjuva demokrasisi yönünde belli adımlar da atılmış olmasına, pratikte de belirli burjuva demokratik haklar sınırlı olarak yaşanmış olmasına rağmen devlet iktidarının faşist karakteri değişmemiştir.

* 2000'li yılların başlarına kadar devlet kurumlarında egemen olan Kemalist faşist bürokratik elit bu egemenliğini AKP iktidarı döneminde önemli ölçüde yitirmiştir.

* Fakat bu devletin faşist karakterinin değişmesi anlamına gelmemiş, AKP de iktidarı ele geçirmek, elinde tutmak ve sağlamlaştırmak için faşist yöntemlere baş vurmuş, devletin faşist anayasasının işine gelen bölümlerini iktidarı elegeçirmek ve sağlamlaştırmak için tepe tepe kullanmıştır ve kullanmaktadır.

* AKP'nin MHP ile birlikte gerçekleştirdiği anayasa değişiklikleri de, gerçekte faşizmden gerici burjuva demokrasisine geçiş yönünde değil, AKP iktidarını sağlamlaştırma ve AKP iktidarı altında faşizmi koyulaştırma yönünde değişikliklerdir.

Bu işin siyasi iktidar açısından olan yanıdır.

* Sosyolojik olarak ele alındığında, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de toplum burjuva anlamda da henüz demokratik değildir, demokrasiyi yaşamamış, içselleştirmemiştir. Egemen kültür burjuva kültürü değil, cemaat kültürüdür. Toplum kendi içinde kesin inançlı cemaatler biçiminde örgütlenmiş durumdadır. Çoğu dini ve mezhepsel olan cemaatlerin büyük bölümü açısından "kendinden olmayan", "öteki" olan düşmandır.

* İşçi sınıfı, sınıf bilincinden uzak ve örgütsüz durumdadır. İşçi hareketi zayıftır. Komünist hareket kendiliğinden işçi hareketinden de zayıftır.Ve bu ikisi anda ve hâlâ ayrı yollarda yürümektedir.

* Bu "cemaatler toplamı bir topluluk olma" sosyolojik durumu kendini "sol""sosyalist", "devrimci" yapılar içinde de değişik biçimlerde yansıtmaktadır.

* Ekonomik olarak orta derecede gelişmiş, bağımlı ve tekelci bir kapitalist yapıya sahip olan ülkelerimizde önümüzde duran devrim aşaması, öncelikle bu sosyolojik yapı ve devrimin öznesi olan sınıfın andaki durumu nedeniyle antiemperyalist, demokratik devrim aşamasıdır. Sosyalizme ilerleyebilmek için devrimci bir halk diktatörlüğü döneminden geçmek hâlâ zorunludur.

* Kuzey Kürdistan/Türkiye'de, faşizm hüküm sürdüğü sürece gerçek anlamda sosyalist ve komünist bir programa sahip bir parti legal olarak kurulamaz. Bunun mümkün olduğunu düşünenler, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de faşizmin hüküm sürdüğünü görmemektedir.

* Ülkelerimizde sosyalist ve hatta komünist isimli legal partiler de kurulmuştur ve bugün de vardır. Bunlar burjuvazi açısından bir tehlike teşkil etmedikleri sürece göz yumulan örgütlerdir. Burjuvazi bunları ciddiye aldığı anda ortadan kaldıracak konumdadır. Bu partilerin tek gerçek faydası sosyalizm ve komünizmin isminin yaygınlaştırılmasıdır. Bu fayda ile bunların pratikte izledikleri revizyonist ve reformist siyasetler ile verdikleri zarar karşılaştırıldığında, hele hele bunların komünizmi/sosyalizmi yürekten isteyen genç tecrübesiz kadroları egemen sınıfların önüne kurbanlık koyun gibi sürmelerinin verdiği zararla karşılaştırıldığında, kuşkusuz zarar kefesi ağır basmaktadır.

* Ülkelerimizde bugünün şartlarında sosyalist komünist örgütlenme illegal olmak zorundadır. Bu legal imkanların sosyalist ve komünist görüşlerin de mükün olduğunca geniş bir şekilde yaygınlaştırılmasının engeli değildir. Tersine güçlü bir illegal komünist partisi bunun da önşartıdır.

* Bugün var olan az sayıdaki sosyalist/komünist kadrolar legal sosyalist/komünist partilerde çarçur edilecekleri yerde, gerçek bir komünist partisinin illegal olarak inşasında kullanılmalıdır.

* Komünistlerin bugünün Kuzey Kürdistan/Türkiye'sindeki asgari programı demokrasi programıdır. Bu program halk iktidarını hedefleyen, halk demokrasisini savunan bir programdır. Sosyalizm ve komünizm anda sonraki hedeflerdir.

* Komünistler ve sosyalistler açısından bugün Kuzey Kürdistan/Türkiye'de legal plânda parti bağlamında yapılması gereken legal sosyalist ya da komünist partiler kurma değil, içinde bütün ilerici sol sosyalist/komünist demokrat güçlerin yer alacağı bir demokrat çatı partisi kurmak için çalışmaktır. Bugün var olan partiler içinde HDP böyle bir partiye dönüştürülmeye çalışılmalıdır. Bunun olmadığı yer-

de yeni bir parti oluşturulmaya çalışılmalıdır.

* Böyle bir partinin programı radikal demokrat bir program, halk demokrasisi programı olmalıdır. Bugünkü şartlarda legal bir partinin sosyalist ya da hatta komünist bir programla ortaya çıkması kendi kendini kandırmak olur.

Özgürlük Ve Sosyalizm Partisi (ÖSP), 21 Aralık 2011'de kurulan ve genel başkanlığını Sinan Çifteyürek'in yaptığı bir partidir. ÖSP, kendisini "Sosyalist Kurdi" bir parti olarak tanımlamaktadır. ÖSP'nin amblemi sarı zemin üzerinde siyah renkte yarım çark, çark içerisinde kırmızı alevler, çarkın üzerinde sarı renkte Özgürlük ve Sosyalizm Partisi, kırmızı alevler üzerinde ise sarı renkte ÖSP yazılıdır. ÖSP'nin programı, doğrular ile yanlışların iç içe geçtiği bir programdır. Eleştirel notlarımızda, bize önemli görünen kimi noktalarda tavır takınacağız.

Bilimimizin Adı Marksizm-Leninizmdir…

"ÖSP; *özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin devrimci örgütüdür. Mücadelesinde Marksizm'i rehber edinir"* (s. 13) diyor. ÖSP, kendisini *"özgürlük ve sosyalizm mücedelesinin devrimci örgütü"* olarak tanımlıyor. Sosyalizmi temel aldığını ve sosyalizm mücadelesini verdiğini iddia eden bir parti, neden Leninizm'i es geçiyor? Marksizm-Leninizm işçi sınıfının, proletaryanın bilimidir. Marks/Engels dönemi, kapitalizmin serbest rekabetçi dönemidir. Onlar elbette Komünist Manifesto ile komünizmin ilkelerini ortaya koydular. Yaşadıkları dönemde Marksizm'i esas akım haline getirmek için marksist olmayan gruplara karşı ideolojik mücadele yürüttüler. Marks/Engels, henüz gelişmiş bir emperyalizmin olmadığı dönemde kapitalizmin analizini yaptılar. Leninizm ise emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizm'idir. Lenin, gelişmiş emperyalizmi ve özelliklerini tahlil etti. Marks ve Engels'in öğrencisi olan Lenin, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında Marksizm'e önemli katkılar yaptı, Marksizm'i öncelikle sınıf mücadelesi teorisi alanında geliştirdi, onu yeni bir aşamaya, Leninizm aşamasına yükseltti. Bu yüzden bütün emperyalizm çağı boyunca komünistlerin teorik dayanağı ve çıkış noktası bütünlük içinde Marksizm-Leninizm bilimidir.

Sosyalizmi/komünizmi rehber aldığını söyleyenler kendilerini marksist-leninist olarak adlandırırlar. Bu adlandırmadan uzak duranlar, Lenin'in, Marksizm'e katkılarının önemini ve anlamını kavramayanlardır. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizm'idir. Marksizm'i, Lenin'den başka yeni bir aşamaya kim yükseltmiştir? Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında elbette Marksizme-Leninizme katkı yapanlar vardır. Marksizm–Leninizm bir bilim olarak hareket içindeki maddeyi, sınıflara bölünmüş maddi dünyayı çıkış noktası alır. Onun konusu hareket halindeki madde, hareket halindeki her an değişme içinde bulunan sınıflara bölünmüş toplumdur. Marksizm-Leninizm, bir din, mutlak gerçeğe sahip olma iddiasında donmuş bir doğmalar yığını değil, bir bilimdir. Her bilim gibi gelişir. Bu gelişmeye her bilimde olduğu gibi yüzlerce, binlerce bilim insanı, onun temel konularından biri sınıf mücadelesi olduğu için, sınıf mücadelesinin yeni deneyimleri, milyonlarca komünist savaşçı, her devrim hareketi ve bunlardan yeni dersler çıkaranlar katkıda bulunur, bulunmuştur.

Marksizm-Leninizme katkıda bulunanlarla, Lenin'in farkı şudur: Lenin, marksist öğretiyi yeni bir aşamaya yükseltmiştir. Bu yüzden Leninizm, Marksizm ile birlikte kullanılması gereken bir kavramdır. Lenin dışında Marksizm'e yapılan katkıların hiç biri, Marksizm'i yeni bir aşamaya yükselten katkılar değildir. Emperyalizmin temel özellikleri değişmedikçe, emperyalist sistemde nitel değişikler olmadıkça, ondan nitel olarak değişik yepyeni bir sömürü sistemi ortaya çıkmadıkça, emperyalizm ve proleter devrimleri çağı değişmedikçe, Marksizm-Leninizmin yeni bir aşamaya yükseltilmesi de söz konusu değildir. Bu yüzden Leninizm, Marksizm'in daha da geliştirilmiş şeklidir. Marksizm ne kadar devrimci ise, ona eklenen Leninizm de o kadar devrimcidir. Yeni bir dünyanın yaratılması ve komünizme varmanın bilimi Marksizm-Leninizm'dir. Sosyalist/komünist olduğunu iddia edenler marksist-leninist bilimi temel almak zorundadır. ÖSP, Leninizm'i ve Leninizm'in, Marksizm'i yeni bir aşamaya yükseltme gerçeğini inkar edemez. Eğer Leninizm gerçeği görmezden gelinirse, sosyalizm/komünizm adına savunulacak siyaset marksist bir siyaset olamaz.

Çelişmeler Sorunu…

ÖSP programında çelişmeler sorununa da değiniliyor ve kimi çelişmeler sayılıyor. Sayılan çelişmeler şöyledir:

"Bu süreçlerin toplamında emek-sermaye çelişkisi dünya çapında derinleşiyor ve insan ile kapitalizm, doğa ile kapitalizm arasında büyüyen çelişkiyle de gittikçe örtüşüyor. Kapitalizmin insan ve doğayla büyüyen çelişkisinin emek-sermaye çelişkisinden beslenerek gelişmesi, anti-kapitalist mücadeleyi, ücretli emek gücünün yanı sıra egemen sınıflar hariç tüm insanlığın sorunu haline dönüştürüyor." (s. 4)

"Emperyalizm ile sömürge ve ezilen halklar arasındaki çelişki klasik sömürgeciliğin tasfiyesiyle birlikte biçimsel olarak aşılmıştır, ama kapıdan kovulan emperyalizmin bacadan tekrar eve dönmesiyle birlikte, emperyalizm ile Asya, Afrika, Latin Amerika halkları arasındaki çelişki de değişime uğramıştır. 21. yy'da çelişkinin çıplak ulusal yönü zayıflarken, toplumsal-sınıfsal yönü derinleşiyor." (s.5)

ÖSP'ye göre; klasik sömürgeciliğin ortadan kaldırılmasıyla birlikte, "*Emperyalizm ile sömürge ve ezilen halklar arasındaki çelişki" "biçimsel olarak aşılmıştır.* İkinci Dünya Savaşı ertesinde, klasik sömürgecilik yerini yeni sömürgeciliğe bıraktı. Kural olarak, emperyalistler bağımlı ülkeleri direk işgal etme yerine, o ülkeleri ekonomik olarak kendilerine bağlamanın yollarını geliştirdiler. Emperyalist sistemin iç çelişmelerinin sonucu olarak devrim kendisini dayatmaktadır. Ezilen ülkelerin emekçi yığınları ve tüm ezilenleri ile bir avuç ezen emperyalist güç arasındaki çelişme bugünde varlığını korumaktadır. Bu çelişme, emperyalizme bağımlı geri ülkelerdeki proletarya önderliğindeki antiemperyalist-demokratik devrimlerle çözülecektir.

Karmaşık gelişme süreçleri içerisinde birçok çelişme vardır. Marksist olma iddiasında olan bir partinin çelişmeler konusunda tavır takınması gereken temel konu şudur: İçinde yaşadığımız ortamda gelişmelere damgasını vuran temel çelişmeler hangileridir?Bu çelişmeler nasıl çözülecektir? Bu konuda parti programı-

mızda şu tespitler vardır:

*"**12**. Emperyalizm ortaya çıkıp egemen hale geldikten bu yana olan devasa gelişmeler, emperyalizmin **özünde** bir değişiklik yapmamıştır. Emperyalizm dün olduğu gibi bugün de en yüksek aşaması içinde bulunan kapitalizmdir. Emperyalizmin öncesinde de var olan, o emperyalizme evrimlendikten sonra da derinleşerek varlığını sürdüren kapitalizmin temel çelişmeleri bugün de varlığını sürdürmekte ve dünyadaki gelişmelere damgasını vurmaktadır.*

*Kapitalist sistemdeki tüm çelişmelerin temelinde yatan çelişme üretimin olağanüstü boyutlardaki toplumsallaşmış karakteri ile, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyettir. **Üretimin toplumsallığı, buna karşı üretim araçlarının özel mülkiyeti,** kapitalizm var olduğu sürece varlığını sürdürecektir. Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet biçimlerindeki belirli değişiklikler (örneğin tahvil satın alma yoluyla mülkiyete ortaklık) işin özünü değiştirmemektedir. Bu en temel çelişmenin çözümü üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin bütünüyle kaldırılması, üretim araçlarının tüm toplumun mülkiyeti haline getirilmesindedir. Proleter dünya devriminin ekonomik hedef ve özü budur.*

Bu en temel çelişme kapitalist/emperyalist sistemde kendini şu temel (başlıca) çelişmelerde somutlaştırmaktadır:

**** Gelişmiş kapitalist/emperyalist ülkelerde proletarya/burjuvazi çelişmesi.** Proletarya-burjuvazi arasındaki temel çelişme, yalnızca emperyalist ve gelişmiş ka- pitalist ülkelerde değil, bugün dünyadaki bütün ülkelerde vardır. Bu temelde dünyanın bütün ülkelerinde şu veya bu ölçüde gelişmiş sınıf mücadeleleri vardır. Bu çelişme bütün toplumlarda en önemli çelişmelerden biridir. Bu çelişme burjuvazinin iktidarının devrilmesi, işçi sınıfının iktidarının, proletarya diktatörlüğünün, kurulması, ücretli emek sömürüsüne bütünüyle son verilmesi ile kısaca **sosyalist devrim** ile çözülecektir. Hal böyle olduğu, gelişmemiş bir dizi bağımlı, kapitalist ülke için henüz burjuvaziyi bütünüyle tasfye edecek bir devrimin şartları olgun olmadığı için, bir dizi ülkede hâlâ sosyalist devrime ilerleyebilmek için işçi sınıfı önderliğinde ulusal/antiemperyalist/demokratik devrimler gerekli olduğu için, bu temel çelişme "emperyalist/gelişmiş kapitalist ülkelerde proletarya burjuvazi çelişmesi" olarak ifade edilmektedir. Çözümü bu ülkelerde doğrudan sosyalist devrimlerdedir.*

Emperyalist ve gelişmiş kapitalist ülkelerde bugün genelde sınıf mücadelesinin düzeyinin oldukça geri olması bu gerçeği değiştirmez.

****Ezilen ülkelerin emekçi yığınları ve tüm ezilenleri ile (ezilen ülkelerle) bir avuç ezen emperyalist güç arasındaki çelişme.***

Bu çelişme, emperyalizme bağımlı geri ülkelerde antiemperyalist/emokratik devrimlerle, kimilerinde ulusal bağımsızlık devrimleri ile çözülecektir.

Emperyalizmin (kapitalizmin en yüksek aşamasının) bu her iki temel çelişmesi, devrim ile karşıdevrim arasındaki uzlaşmaz çelişmelerdir.

***13**. Bu iki temel çelişme temelinde proleter dünya devriminin güçleri ve karşıdevrimin güçleri safaşır:*

Proleter dünya devriminin öncü ve temel itici gücü, (sosyalist devrimlerde aynı zamanda devrimin esas gücü) bir bütün olarak dünya işçi sınıfı, enternasyonal proletaryadır. Emperyalist dünya "ulusal devlet" çitleri ile birbirinden ayrılmıştır. Proletar-

yanın sınıf mücadelesi dün olduğu gibi bugün de özünde enternasyonal bir mücadele olduğu halde, esasta biçim olarak hâlâ ulusal devlet sınırları içinde yürümektedir. Sermayenin enternasyonalleşmesine paralel olarak, uluslararası proletaryanın da mücadelesi somut olarak giderek artan ölçüde 'biçimde' de enternasyonalleşmektedir.

Yoksul köylülük, proleter devrimde işçi sınıfının en yakın müttefkidir. Uluslararası alanda yoksul köylülüğün eş anlamlısı, ezilen ülkelerin ezilen yoksul yığınlarıdır. Gelişmiş kapitalist emperyalist ülkelerde ***sosyalist devrimler*** *ile ezilen ülkelerde işçi sınıfı önderliğindeki* ***antiemperyalist demokratik devrimler*** *dünya proletarya devriminin birbirini karşılıklı etkileyen doğrudan iki temel bileşenidir.*

Herhangi bir devletin, ya da devletler grubunun proleter devrimlerle ve proletarya önderliğinde sosyalizme yönelen demokratik devrimlerle emperyalist zincirin halkalarından kopması, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin veya işçi sınıfı önderliğinde halk demokrasisi devletlerinin kurulması, varlığı şartlarında; bu devlet(ler) proleter dünya devrimi sürecinin doğrudan bileşenidir. Bu devletlerdeki proletaryanın veya proletarya önderliğindeki halk iktidarlarının güçlenmesi, bir bütün olarak proleter dünya devrimi sürecinin güçlenmesi anlamına gelir. Bütün dünyada henüz iktidara gelmemiş olan proleterler ve ezilen halklar için sosyalist devletler ve halk demokrasisi devletleri kendi gerçek anavatanları olarak kavranmak zorundadır. Bu devletler de kendilerini proleter dünya devriminin üsleri olarak kavramak, bütün dünyada proletarya önderliğindeki devrim hareketlerine verebilecekleri maksimum desteği vermek yükümlülüğüne sahiptir.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağının temel komünist şiarı "Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!" şiarıdır. III. Enternasyonal'de (Komünist Enternasyonal/Komintern) belirlenen bu şiarın içeriği gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyalist devrim akımıyla, ezilen ülkelerdeki antiemperyalist (ulusal), demokratik devrim akımının proleter dünya devrimi sürecini oluşturduğudur. Bu iki devrim akımı, aynı sürecin değişik bileşenleridir ve her ikisi de birbirini destekler, birbirine muhtaçtır. Bunlardan birinin tek yanlı olarak abartılması ve birinin zaferinin tek yanlı olarak diğerinin zaferine bağlı olduğunun savunulması yanlıştır.

Proleter dünya devrimi süreci çok değişik devrim süreçlerinin bir toplamı, bir sonucu olduğundan, proleter dünya devrimi için dünya çapında bir baş çelişki, baş düşman tespiti yapmak yanlıştır.

Proleter dünya devrimi süreci açısından baş çelişme/baş düşman tespiti teorik olarak yanlıştır; pratik olarak da sürecin bir bileşeninin, diğer bileşenine tek yanlı olarak bağımlı ele alınmasından başka bir işe yaramaz.

Tüm ülkeler için şu temel şiar geçerlidir: "Baş düşman 'içeride' kendi ülkemizdedir". Dünya çapında yapılması gereken tespit, emperyalist dünya sisteminin proleter dünya devriminin hedef olduğu tespitidir.

Bu tespit temel yaklaşım, temel çıkış noktasıdır ve içinde bulunulan her anda, andaki durumun ayrımcı ve ayrıntılı çözümlenmesinin yapılmasını dışlamaz.

Proleter dünya devriminin bu temel bileşenleri yanında, emperyalizme bağımlı ülkelerde ulusal ya da küçük burjuvazinin önderliğinde gelişen ulusal kurtuluş mücadeleleri de belirli şartlarda proleter dünya devriminin parçası olabilirler. Bunun ön

*şartı güçlü bir komünist hareketin, en iyisi bu ulusal kurtuluş hareketine doğrudan destek verebilecek durumda olan güçlü bir sosyalist devletin varlığıdır. Bunun olmadığı şartlarda, burjuvazi önderliğindeki **ulusal kurtuluş mücadeleleri**, daha mücadele içinde emperyalizmle uzlaşmak durumundadır. Emperyalizmle uzlaşan ulusal kurtuluş mücadeleleri tabii ki proleter dünya devriminin parçası, müttefki değildir.*

Emperyalist ülkelerde sosyalist devrime karşı düşmanca bir tutum takınmayan kimi küçük burjuva kesimler; emperyalizme bağımlı ülkelerde antiemperyalist/demokratik devrime karşı düşmanca tavır takınmayan orta ve küçük burjuva kesimleri proletaryanın, proleter dünya devriminin geçici müttefkleri olabilirler.

Proleter dünya devriminin hedef, yalnızca şu veya bu emperyalist güç değil, bir bütün olarak dünya emperyalizmi, emperyalist dünya sistemidir. Proleter dünya devriminin karşısında duran karşıdevrimci güç bir bütün olarak dünya emperyalist sistemidir. Bugün dünyaya egemen olan mali sermayeyi elinde bulunduran ve emperyalist sistemin bütün ülkelerinde az sayıda temsilcileri bulunan uluslararası mali oligarşi karşıdevrimin merkezinde durmaktadır. Bütün ülkelerde burjuvazi tüm kesimleri ile bu mali oligarşi etrafında kümelenmiştir. Tekelleşemedikleri, kendi büyümelerinin önü tekeller tarafından kapatıldığı için, tekellerden, mali oligarşi egemenliğinden rahatsız olan burjuva kesimleri de sonuç olarak ücretli emek sömürüsünden yana oldukları, bundan yaşadıkları süre ve ölçüde objektif olarak karşıdevrimin safındadırlar, proleter dünya devriminin hedefleri arasındadırlar. Bunların bir bölümü eğer bir süre devrim safarında yer alırlarsa, bu onların gelecekteki sınıf konumları ve çıkarları açısından giriştikleri bir edim olur.

Belirli olağanüstü şartlarda (örneğin emperyalist ülkelerde doğrudan faşizmin iktidarı veya bir başka emperyalist devletin işgali şartlarında; emperyalizme bağımlı ülkelerde doğrudan emperyalist işgal ve yine doğrudan faşist iktidar şartlarında) emperyalist ve işbirlikçi burjuvazinin belirli kesimleri de işgale karşı ve faşizme karşı mücadelede güvenilmez geçici müttefik olabilirler. Tabii ki böyle bir ittifakta hedef bir bütün olarak emperyalist sistem, kapitalizm vb. değil, çok sınırlı bir hedeftir. Bu hedefe varılmadan önce de bu geçici müttefiklerin aslında düşman olduğu bir an unutulmamalı, unutturulmamalıdır.

Burjuvazinin hangi kesimi ile nasıl bir ittifak söz konusu olursa olsun, bu ittifaklarda proletarya için olmazsa olmaz önşart, proletaryanın ideolojik ve örgütsel bağımsızlığı, tam bir ajitasyon-propaganda-örgütlenme özgürlüğüdür.

***14**. Emperyalist sistemin devrim/karşıdevrim safaşması içinde olan iki temel çelişmesi dışında bir de karşıdevrimin kendi içinde olan ve belirli şartlarda devrimi kolaylaştırıcı, devrim şartlarını daha da olgunlaştırıcı bir temel çelişmesi daha vardır. Bu emperyalist devlet ve tekellerin kendi aralarındaki çelişmedir.*

Bu çelişme, emperyalistlerin, proletaryanın ve ezilen halkların karşısına yekpare bir bütün olarak çıkmasını engeller, onları böler ve hatta yer yer olanları birbirlerine karşı savaşa kadar sürükler. Proletarya ve ezilen halklar için bu çelişme kendi amaçları doğrultusunda yararlanılabilecek bir çelişmedir. Düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanabilmek fakat güç meselesidir. Bu çelişmelerden yararlanabilecek kadar güçlü olunmadan "düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanma"ya, bunları kullanmaya kalkmak, birçok halde siyasette kullanılmayı, kuyrukçuluğu vb.

gündeme getirir." ("Bolşevik Parti Programı ve Tüzüğü", Bolşevik Partizan Özel Sayı, Haziran 2010, s. 12-15)

ÖSP, bugün dünyada gelişmelere demgasını vuran temel (ya da başlıca) çelişmeler konusunda marksist-leninist görüşleri savunmuyor. Bunun yanında yaptığı kimi değerlendiremeler de yanlıştır. ÖSP *"emek-sermaye çelişkisi"* bağlamında *"dünya çapında derinleşiyor"* tespitini yapıyor! Bu tespit ancak objektif olarak kapitalist sistemin işçiler ve emekçiler için gelecek vaad etmediğinin her geçen gün daha açık ortaya çıkması anlamında alındığında anlamı olabilecek bir tespittir. Diger bir yanı ile bu tespit fakat isteğin gerçeğin yerine konması anlamına gelmektedir. Bugün dünyaya baktığımızda, gelişmeleri emek ile sermaye arasında "derinleşen" çelişme belirlemiyor. Bugün dünyadaki gelişmeleri, emperyalistlerin dünya hegemonyası için yürüttükleri dalaş belirliyor. Şu anda gelişmeleri, ezilen halkların antiemperyalist, demokratik devrim mücadeleleri, ya da proletaryanın sosyalist devrim mücadelesi belirlemiyor. Ne yazık ki andaki durumda devrimci hareketler, devrimler belirleyici durumda da değildir. Emperyalistlerin kendi aralarında, dünya hegemonyası konusundaki dalaşları belirleyicidir. Bu dalaşmalar, çeşitli alanlara temsilci savaşları olarak yansıyor. Şu anda dalaş, emperyalist dünya savaşı olarak yürümüyor, fakat dünyanın bir dizi alanında emperyalistler karşı karşıya gelerek işbirlikçileri aracılığı ile temsilci savaşları yürütüyor. Bunun en açık yaşandığı alan Ortadoğu'dur. Şu andaki gelişmelerin belirleyicisi emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeler ve dünya hegomonyası dalaşıdır.

ÖSP, *"insan ile kapitalizm arasındaki"*, "*Kapitalizm ile doğa arasındaki celişme"*ye de vurgu yapıyor! Ve bu çelişmelerin giderek *"proletarya burjuvazi çelişmesi ile örtüştüğü"*nü söylüyor. Söylenmek istenen herhalde, insanlığın ve doğanın da kurtuluşu için proleter dünya devriminin gerekliliğidir. Bu düşüncede bir yanlışlık yok.Yanlışlık temel çelişmeler konusunda konuşulurken, sorunu sınıfsallıktan çıkaran bir tavrın varlığıdır.

ÖSP'nin Ulusal Sorunda Kimi Yanlış Anlayışları…

Türkiye Kürdistan'ı Meselesi…

ÖSP, *"Türkiye Kürdistan'ı"* kavramını kullanıyor! ÖSP, kendisini *"Kürdistani"* bir örgüt olarak adlandırıyor! Kürdistan bir ülkedir. Kuzey Kürdistan, sömürgeci Türk devleti tarafından işgal edilmiştir. Kuzey Kürdistan, Türk devletinin bir iç sömürgesidir. Kuzey Kürdistan, Türkiye'nin bir parçası değil, işgal altında bulunan, ilhak edilen, sömürgeleştirilen ayrı bir ülkenin, Kürdistan'ın kuzey parçasısıdır. Kendisine sosyalist diyen bir parti bu gerçeklere uygun siyaset belirlemek ve uygulamak zorundadır. "Türkiye Kürdistan'ı" denildiğinde sanki Kuzey Kürdistan, Türkiye'ye aitmiş gibi bir çağrışıma neden olmaktadır. Kuzey Kürdistan kavramının kullanılması yanlış çağrışımları ortadan kaldırmaktadır. Bu belki gereksiz bir kavram tartışması olarak görülebilir. Fakat değildir. Kendine sosyalist diyen bir partinin doğru, bilimsel kavramları kullanması gerekir.

ÖSP Kürt Ulusu Kavramını Kullanmıyor…

ÖSP, doğru olarak Kürdistan'ın Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla ikiye bölündüğünü belirttikten sonra şöyle diyor:

"Tarihteki bu ilk bölünmeden epey sonra I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda bu kez dörde parçalandı. İngiltere ve Fransa ile bölgenin sömürgeci devletleri bu ikinci parçalanmanın esas sorumlularıdır. Kürt halkı dört devlet arasında bölünürken, Arap coğrafyasında da 20'nin üzerinde işbirlikçi devletçik oluşturuldu. Emperyalizm bununla bölgede halklarının tarihlerini kendilerinin yapmalarını engelledi." (s. 7)

Kürt ulusu uluslaşma sürecinin henüz başlarında iken dört parçaya bölündü. Kemalist Türk burjuvazisinin, İngiliz, Fransız emperyalistleri ve İran gericileri ile anlaşması sonucu Kürdistan dört parçaya ayrıldı. ÖSP, tüm program boyunca Kürt ulusu kavramı yerine Kürt halkı kavramını kullanmaktadır. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın hemen ertesinde dört parçaya bölünen Kürt ulusudur. Halk ve ulus kavramı aynı içeriğe sahip kavramlar değildir. Halk kavramı içerisine, demokratik devrimden çıkarı olan işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazi girer. Ulusal baskıya karşı mücadele de milli burjuvazinin sol kanadı da halk safları içerisinde değerlendirilir. Ezilen ulus denildiğinde, bütün sınıf ve tabakaları içine alır. Stalin'in tanımına göre; *"Tarihi olarak oluşmuş, dil, toprak, iktisadi yaşantı birliği ve kültür birliğinde ifadesini bulan ruhi şekillenme birliği temelinde oluşmuş, istikkarlı bir insan topluluğudur"* ulus. Yalnızca ezilen sömürülenler değil, bütün sınıf ve tabakalar, ulus kapsamına dahildir. Sömürgeci devlet, ulusal baskıyı sadece Kürt halkına değil, bir bütün olarak Kürt ulusuna uygulamaktadır. 94 yıllık sömürgeci devletin uygulamaları, katliamları buna en iyi örnektir. Bu ülkede, Kürtçenin konuşulması Türk devleti tarafından uzun süre yasaklandı. Kürtler ulusal haklarını talep ettiklerinde katledildiler. Ulusal baskı, sadece Kürt halkına karşı değil, burjuvazisi de dahil Kürt ulusuna karşı uygulanmaktadır. Kürt hareketi, ulusal bir harekettir. Kürtler üzerinde estirilen terörün hedefi sadece Kürt halkı değil, bir bütün olarak tüm Kürtlerdi. ÖSP'nin savunduğu düşünceleri, Vatan Partisi'nin öncülü olan Şafak revizyonistleri 1970'li yıllarda savunuyordu. İbrahim Kaypakkaya, Şafak revizyonistlerinin düşüncelerini şöyle eleştiriyordu:

"2. Milli Baskı Kime Uygulanıyor?

Şafak revizyonizmine göre milli baskı, Kürt halkına uygulanmaktadır. Bu, milli baskının ne olduğunu anlamamaktır. Milli baskı, ezen, sömüren ve hâkim milletlerin hâkim sınıflarının, ezilen bağımlı ve uyruk milletlere uyguladığı baskıdır. Türkiye'de milli baskı, hâkim Türk milletinin hâkim sınıflarının, sadece Kürt halkına değil, bütün Kürt milletine, sadece Kürt milletine de değil, bütün azınlık uyruk milliyetlere uyguladığı baskıdır.

Halk ve millet aynı şeyler değildirler. Halk kavramı, bugün genel olarak işçi sınıfını, yoksul ve orta halli köylüleri, yarı-proleterleri ve şehir küçük-burjuvazisini kapsar. Geri ülkelerde, halk sınıflarına bir de emperyalizme, feodalizme ve komprador kapitalizmine karşı, demokratik halk devrimi safında yer alan milli burjuvazinin devrimci kanadı girer. Oysa millet, hâkim sınıflar da dahil, bütün sınıf ve tabakaları içine alır. "Millet [veya ulus]; dil, toprak, iktisadi yaşantı birliğinin ve ortak kültür biçiminde beliren ruhi şekillenme birliğinin hüküm sürdüğü, tarihi olarak meydana gelmiş istikrarlı bir topluluktur" (Stalin). Aynı dili konuşan, aynı toprak üzerinde

oturan, iktisadi yaşantı birliği ve ruhi şekillenme birliği içinde olan bütün sınıf ve tabakalar, milletin kapsamına dahildirler. Bunların içinde devrimden menfaati olan, devrim safında yer alan sınıf ve tabakalar olduğu gibi, devrime düşman olan ve devrimle karşıdevrim arasında bocalayan sınıf ve tabakalar da vardır.

Halk, her tarihi dönemde devrimden menfaati olan, devrim safında yer alan sınıf ve tabakaları ifade eder. Halk, belirli bir tarihi dönemde ortaya çıkan ve sonra yokolan bir topluluk olmayıp, her tarihi dönemde mevcut olan bir topluluktur. Oysa millet, kapitalizmle birlikte, "kapitalizmin yükselme çağı"nda ortaya çıkmıştır; sosyalizmin ileri bir aşamasında yok olacaktır.

Halkın kapsamı, her devrim aşamasında değişir. Oysa milletin kapsamı, devrim aşamalarına bağlı değildir.

Bugün Kürt halkı kavramına Kürt işçileri, Kürt yoksul ve orta halli köylüleri, şehir yarı-proleterleri, şehir küçük-burjuvazisi ve Kürt burjuvazisinin demokratik halk devrimi saflarına katılacak olan devrimci kanadı girer. Oysa Kürt milleti kavramına, bu sınıf ve tabakalardan başka, Kürt burjuvalarının diğer bütün kesimleri ve Kürt toprak ağaları da girer." ("Seçme Yazılar", İbrahim Kaypakkaya, s. 166-167, Dipnot Yayınları, 2015 Ankara)

İbrahim'in ortaya koyduğu düşünceler ve soruna yaklaşımı doğrudur. Bu doğru görüşler, bugünde mücadelemize yol göstermeye devam etmektedir. Olgular ve gerçekler böyle olmasına rağmen, ÖSP'nin Kürt ulusu diyememesi yanlıştır.

ÖSP "Kürt Halkının Kendi Kaderini Tayin Hakkını" Savunuyor…

"ÖSP; *Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını savunur."*

Söylenen bu. Böylesi bir savunuyu bir yerlerden hatırlıyoruz. Buharin de *"emekçilerin kendi kaderlerini tayin hakkı"*nın Bolşevik Parti'nin programına yazılmasını istiyordu!

Bunu 1972'lerde Doğu Perinçek'te savunuyordu. Doğu Perinçek ve tayfasının bu savunusunu İbrahim Kaypakkaya param parça etmişti. Buharin, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını reddediyordu! 18-23 Mart 1919'da yapılan RKP(B) VIII. Parti Kongresi'nde, Buharin'in önerisi üzerine de tartışılır.

Aynı kongrede Lenin, *Parti Programı Üzerine Rapor*'unda, ulusun kendi kaderini tayin hakkına, ulusun proletaryayla birlikte burjuvaziyi içermesi ve proletaryanın da burjuvazinin kendi kaderini tayin hakkını tanımaması düşüncesiyle karşı çıkan Buharin'i *"Ulusların kendi kaderini tayin hakkını tanımamak gerektiğini söylüyor. Ulus, proletaryayla birlikte burjuvazidir diyor. (...) Proletaryayla burjuvazinin ayrışma sürecine atıfta bulunuyorsunuz. Ama bu ayrışmanın nasıl gerçekleştiğini göreceğiz"* diye cevaplıyordu. İşçi sınıfının kendi kaderini tayin hakkının Rusya'dan başka bir yerde gerçekleşmemiş olduğunu, buna karşılık Finlandiya'nın "kendi kaderini tayin hakkını tanımış olmakla orada işçi sınıfının burjuvaziden farklılaşma, ayrışma sürecinin kolaylaştırılmış", buna yardımcı olunmuş olduğunu belirten Lenin, başka ulusların sömürücülerini devirmelerine yardımın "ancak bir devrim bütünüyle olgunlaştığında ve müdahaleyle tam da hızlandırılmak istenen proletaryanın ayrışma sürecini geciktirmeyecek biçimde, dikkatle yapılması" gerektiğini vurguluyordu. Lenin tam bir sınıf bakış açısına sahip olduklarına işaret

edip sözlerini şöyle sürdürüyordu:

"Biz şöyle düşünüyoruz: İlgili ulusun ortaçağdan burjuva demokrasisine ve burjuva demokrasisinden proleter demokrasiye gelişimin hangi aşamasında bulunduğunu dikkate almak gerekir. Bu kesinlikle doğrudur. Bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı vardır. –Özel olarak Hotantolar ve Buşmanlardan sözetmeye değmez. Ezici çoğunluk, dünya nüfusunun kesinlikle onda dokuzu, hatta yüzde doksanbeşi bu özelliğe uygundur, çünkü bütün ülkeler ortaçağdan burjuva demokrasisine, ya da burjuva demokrasisinden proleter demokrasiye geçiş yolunda bulunuyorlar. Bu yol kesinlikle kaçınılmazdır. Bundan fazlası söylenmelidir, çünkü yanlış olacak, olanı ifade etmeyecektir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından vazgeçmek ve bunun yerine emekçilerin kendi kaderini tayin hakkını koymak temelli yanlıştır, çünkü böyle bir tasarım, tek tek uluslar içinde ayrışmanın dolambaçlı yollarını dikkate almaz."

"Programımız emekçilerin kendi kaderini tayininden söz etmemelidir, çünkü bu yanlıştır. Programımız olanı ifade etmelidir. Uluslar ortaçağdan burjuva demokrasisine, burjuva demokrasisinden proleter demokrasiye gelişimde farklı aşamalarda bulunduklarına göre programımızın bu cümlesi tamamen doğrudur. Ülkemizde bu yolda çok fazla zikzaklar yaşandı. Her ulus kendi kaderini tayin hakkına sahip olmalıdır. Bu, emekçilerin kendi kaderini tayinine katkıda bulunur." ("Seçme Eserler, Cilt VIII" Lenin, s. 354-360, İnter Yayınları, Ekim 1996 İstanbul)

Ekim Devrimi ertesinde, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkkının programa yazılmaması, Çarlık Rusya'sından devralınan "zoraki birliğin" savunulması anlamına geliyordu. Buharin'in anlamadığı ulusal kurtuluş bayrağının burjuvazinin elinden alınmasıdır. Bunun yapılmadığı yerde burjuvazi emekçi yığınları kendi bayrağı altında toplamaya çalışacaktır. Finlandiya, yaptığı referandumda ayrılma yönünde irade beyan edildi. Bolşevikler de bu karara saygı duyarak Finlandiya'nın ayrılmasına onay verdiler.

ÖSP, "Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı"nı savunmakla, hakim ulus milliyetçiliğine de prim veriyor. Bugün Türkiye'de devlet kurma hakkı, hakim Türk ulusunun bir imtiyazıdır. Kürt ulusunun ayrı bir devlet kurma hakkı zorla elinden alınmıştır. Komünistler hiçbir ulusal imtiyazı savunmaz. Uluslar arasında hak eşitliğini savunur. Kürt halkının devrim yapma hakkından bahsedilmesi, Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkının ortadan kaldırılmasıdır.

Arap Ulusu Meselesi…

ÖSP, ülkelerimizde sadece Kürtleri bir halk(!) olarak görüyor. Azınlık milliyetler konusunda şu tespitleri yapıyorlar:

"Kürt halkıyla birlikte Arap, Ermeni, Rum, Çerkez, Asuri, Laz ulusal azınlıkları da şoven rejimce baskı altına alınmışlardır. Bu halklar da ulusal, kültürel haklarından yoksun bırakılarak zoraki asimilasyonla eritilmeye çalışılıyor. Orta Anadolu'da çok önceden göç etmiş ya da zoraki kitlesel göç sonucu kimi ilçelerde nüfusun çoğunluğunu oluşturan Kürt ulusal azınlığı ulusal haklarından yoksundur." (s. 10)

Türkiye, çok uluslu çok milliyetli bir devlettir. ÖSP, öncelikle programına Müslüman olmayan azınlıkları doğru olarak yazması gerekir. T.C. sınırları içinde Rum, Ermeni, Yahudi, Süryani, Protestan, Bahai vb. Müslüman olmayan dini azınlıklar

vardır. T.C. devleti sınırları içerisinde yaşayan Araplar azınlık değil ulustur. Daha önce Araplar hakkında yazdığımız yazıda şunları söyledik:

"Türkiye sınırları içerisinde yaşayan Araplar bir ulustur. Bugün T.C. sınırları içinde yaşayan Araplar yoğun olarak 1936'dan bu yana Hatay olarak adlandırılan ilde, Akdeniz şeridinin önemli bir kısmında, Torosların güney yamaç ve düzlüklerinde yaşıyor. Araplar kendi coğrafyasında, etnik kimliğine yönelik yoğun asimilasyon çabalarına rağmen Arap olarak yaşamını sürdürmektedir. Osmanlı devletinin son döneminde Halep eyaleti Merkez Sancağına bağlı olan, Suriye'nin bir parçası sayılan Antakya ve İskenderun kazaları, o dönemde Adana vilayetine bağlı olan Dörtyol ve Hassa kazaları Birinci Dünya Savaşı sonlarında, Kasım–Aralık 1918'de birbiri ardına Fransız emperyalistleri tarafından işgal edildi. Fransız işgalci güçleri öncelikle hristiyan nüfusa dayanarak işgalini sürdürdü. İşgale karşı direniş müslüman Arap ve Türk nüfustan geldi. Temmuz 1920'de Fransız işgalcileri Halep merkezini de işgal ettiler. Arap nüfus bu işgal ertesi direnişten çekildi. Türkiye ile Fransa arasında 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Anlaşması ile Fransa Ankara hükümetini resmen tanıdı. Buna karşı Ankara hükümeti, bugün Hatay ili sınırları içinde yer alan Antakya, İskenderun, Kırıkhan, Reyhanlı, Altınözü ve Samandağ ilçeleri üzerinde Fransız işgalini resmen tanıdı; bu ilçelerin "İskenderun Sancağı" adı altında özerk bir yapı içinde birleştirilerek Suriye sınırları içinde -Fransız mandasında- kalmasını kabul etti. Bu anlaşmaya göre Suriye'ye bağlı "İskenderun Sancağı'nda Arapçanın yanında Türkçe de resmi dil olarak kullanılacaktı.

İkinci Dünya Savaşı öngünlerinde Fransız sömürgecileri Eylül 1936'da Suriye'ye ve Kasım 1936'da Lübnan'a bağımsızlık ta- nımak zorunda kaldı! Manda yönetimi- nin son bulması, Fransız işgalinin kalk- ması, İskenderun Sancağı üzerindeki yet- kilerin de Suriye'ye devri anlamına geliyordu. Türk hükümeti İskenderun sancağının Suriye devletinin bir parçası olması anlamına gelen bu gelişmeye karşı çıkıyor, İskenderun Sancağının özerkliğe sahip ayrıcalıklı konumunun korunması gerektiğini savunuyordu. Türk hükümeti ile Fransa arasında yapılan görüşmelerin yanı sıra, İskenderun Sancağı sorunu Milletler Cemiyeti'nde de tartışılıyordu. Türkiye, İskenderun Sancağı'na bağımsızlık verilmesini talep ediyordu.

Türkiye ile Fransa ilişkileri gergin bir safhaya girmişti. Milletler Cemiyeti, Aralık 1936'da İskenderun Sancağı meselesini görüşmeye başladı. İngiltere bu görüşmelerde önemli bir rol oynuyordu. Yapılan görüşmeler ertesinde Milletler Cemiyeti İskenderun Sancağı için bir özel statü kabul etti. Bu statüye göre İskenderun Sancağı içişlerinde tamamen bağımsız, dışişlerinde, gümrük ve mali konularda Suriye'ye bağlı, kendine özgü bir anayasa ile idare edilen ayrı bir yönetim olacaktı. Bu bölge Milletler Cemiyeti'nin gözetimi altında olacak ve bu gözetim bir Fransız vasıtasıyla yürütülecekti. Fransa ile Türkiye arasında bir anlaşma yapılacak, Sancağın toprak bütünlüğü birlikte garanti altına alınacaktı. İskenderun Sancağı'nın ismi Hatay olarak değiştirilecekti.

Milletler Cemiyeti, Hatay için bir Anayasa hazırlamak için bir komisyon kurdu. Bu komisyonun hazırladığı Anayasa, Milletler Cemiyeti tarafından 29 Mayıs 1937'de kabul edildi. Aynı gün, Türkiye ile Fransa arasında da, Hatay'ın toprak bütünlüğünü garanti altına alan anlaşma imzalandı. Sorun çözülmüş gibi görünüyordu. Ama öyle

olmadı. Fransız sömürge memurlarının yönetim tarzına karşı tepkiler yükselmeye başladı. Halk bağımsızlık istiyordu. Halk ile polis arasında çatışmalar başladı. Türk hükümeti de boş durmuyordu. Türkiye şehirlerinde de gösteriler yapılıyordu.

Hatay Anayasası, 29 Kasım 1937'de yürürlüğe girecekti ve ilk iş olarak seçimlerin yapılması gerekiyordu. Bu kargaşa ortamında seçimler yapılamadı. Seçim sistemi meselesinde Fransa ile Türkiye arasında görüş ayrılığı çıktı. Milletler Cemiyeti bir komisyon kurdu. Bu komisyon seçim tüzüğü hazırladı. Seçimlerin 15 Temmuz 1938 tarihine kadar tamamlanması düşünülüyordu. Seçmen listelerinin hazırlanış şekline tepkiler yeniden yükselmeye başladı. Hatay'ta çatışmalar başladı. Türkiye, Hatay sınırına 30 bin kişilik bir kuvvet gönderdi.

İkinci Dünya Savaşı kapıda idi. Hitler Mart 1938'de Avusturya'yı işgal etmişti. Doğu Akdeniz'de boğazların stratejik bir önemi vardı. Hitler Almanyasının savaşa hazırlanması, Fransa'nın Hatay meselesindeki tavrını etkiledi. Fransa, Türkiye'ye karşı daha yumuşak bir politika izlemeye başladı. Hatay'da bulunan Fransız vali geri çekildi ve yerine Türk vali atandı. Türk ve Fransız askeri heyetleri arasında 3 Temmuz 1938 tarihinde bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaya göre her iki devlet Hatay'a 2500'er kişilik askeri kuvvet gönderecekti. 4 Temmuz 1938'de Türk askeri Hatay'a girdi.

Ağustos 1938'de Hatay'da "seçimler" yapıldı. Yürütülen yoğun pazarlıklar ve diplomasi sonucu Milletler Cemiyeti adına yalnızca Fransız ve Türk temsilcilerden oluşan yeni seçim komisyonu, İskenderun Sancağı'nda yapılacak seçimlerde 40 kişilik mecliste hangi etnik grubun kaç üyeyle temsil edileceğini belirledi. Buna göre meclise 22 Türk, 9 şii, 2 sünni Arap, 5 Ermeni, 2 ortodoks Rum milletvekili girecekti. 22 Türk Aday Ankara'nın onayıyla belirlendi. Sonuçta adayların sayısı, seçilmesi öngörülen milletvekili sayısı ile eşit olduğundan seçim yapılmaya da gerek görülmedi. Adayların tümü seçilmiş milletvekili olarak kabul edildiler. Meclis 2 Eylül 1938'de ilk toplantısını yaptı ve bağımsız Hatay Cumhuriyeti adını kabul etti. Yeni devletin resmi dili Türkçe ve Arapça idi. 23 Haziran 1939'da Türkiye ile Fransa arasında yapılan bir anlaşma ile Hatay Türkiye'ye iltihak ettirildi. Aynı gün Hatay meclisi de Türkiye'ye katılma kararı aldı. Böylece görünürde Hatay halkının iradesi serbestçe belirlenmiş oluyordu! Gerçekte ise Hatay'ın Türkiye'ye katılması yönündeki irade Fransız işgalcileri ile Kemalist faşist Türkiye tarafından pazarlıklarla belirlendi. Tarihte Suriye'nin parçası olan Antakya-İskenderun bölgesini işgal eden Fransız emperyalistleri sömürgeci bir güçtü. Sömürgeci bir güç ile faşist Kemalist devlet, Arap halkı adına karar alma yetkisini kendilerinde gördüler." ("Bolşevik Partizan" sayı 158, s. 4-6, Ocak 2011)

1937'de, Hatay Cumhuriyeti diye bir devlet vardı. Sömürgeci Fransız devleti ile sömürgeci T.C. devleti anlaşarak, Hatay Cumhuriyeti'ni T.C. devleti topraklarına kattılar. Hatay'da, bir referandum ile halkların görüşüne başvurmadılar. Kürt ulusu dışında, bir de Arap ulusu vardır. Olgular böyledir.

Orta Anadolu'da Yaşayan Kürtler Azınlık mı?…

ÖSP, Orta Anadolu'da yaşayan Kürtleri ulusal azınlık olarak görüyor. Şöyle diyorlar: *"Konya-Ankara-Kırşehir üçgeninde nüfusun çoğunluğunu oluşturan Kürtlerin ulusal özgürlük taleplerinin özerklikle çözüleceğini belirtir."* (s. 14)

Bu mantıkla hareket edilirse, sadece Orta Anadolu'da değil, Türkiye'nin büyük

şehirlerinde Kürtlere "özerklik" talebinde bulunmak gerekir! Çünkü en büyük Kürt kenti İstanbul'dur. Kürtlerin İstanbul'daki nüfusu Orta Anadolu'dan daha fazladır. Ulusu oluşturan topluluklar her zaman kapalı bir kütle halinde yaşamazlar. Çoğu zaman gruplara bölünürler veya ait oldukları ulusun topraklarından göç ederler. Bu toplulukları yabancı bölgelere göçe iten kapitalizmdir. Kırdan kente göç, daha az gelişmiş bölgelerden görece daha gelişkin alanlara göç kapitalizmin normal gelişme sürecinde ortaya çıkan bir olgudur. Kuzey Kürdistan/Türkiye'de de bu olgu kendini, – zoraki göç ettirmeler –Örneğin Dersim somutunda olduğu gibi– dışta tutulursa– Kürdistan'daki Kürt nüfusun azımsanmayacak bir bölümünün Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa gibi Türkiye'nin görece gelişmiş sanayi bölgelerine göç etmesi şeklinde gösterdi, gösteriyor.

Kuzey Kürdistan'a gelince: Bu ülkede sadece Kürtler yaşamıyor. Kuzey Kürdistan'da küçümsenmeyecek oranda Türkler yaşıyor, Araplar ve diğer azınlıklar var.

Ulusal sorun konusunda görüşlerimiz kısaca şöyledir: Kuzey Kürdistan'da yapılacak sosyalist bir örgütlenme uluslara göre değil, sınıfsal temelde olmak zorundadır. Kuzey Kürdistan'da yürütülecek örgütlenme faaliyeti içerisinde sadece Kürtler değil, Kuzey Kürdistan'da yaşayan Kürt olmayanlar da bu örgütlenme faaliyeti içerisinde yer almalıdır. Kuzey Kürdistan'daki komünist partisinin örgütlenmedeki çıkış noktası, uluslar değil, tüm ulusların proletaryasıdır. Bugün Kuzey Kürdistan/Türkiye halklarının kurtuluşunun önündeki engel faşist Türk devletidir. Kurtuluşa varmak için ilk adım, sömürgeci devletin yıkılmasıdır. Düşmanı aynı olan değişik uluslardan proleterleri uluslarına göre ayrı örgütlere bölme, ayrı ayrı devrim stratejilerini tespit etme Marksizm-Leninizm'e aykırıdır. Aynı politik koşullar altında mücadele eden, aynı düşmana sahip olan değişik uluslar ve milliyetlerden proleterlerin tek bir partide örgütlenmeleri komünistlerin çıkış noktasıdır. Aynı düşmana sahip olanları ayrı ayrı örgütlere bölmek, sınıf mücadelesine ve ezilen ulus ve milliyetlerin özgürlük davalarına zarar verir. Birliğin olmadığı koşullarda, bu birliğin yaratılması için mücadele, yürütülmesi gereken temel mücadeledir.

Aynı politik koşullar ve aynı düşmanın varlığı, ayrı ayrı devrim stratejileri ile ayrı programları değil; bir devrim stratejisi ve ortak bir programı zorunlu kılar. Bir devrim stratejisine ve ortak bir programa sahip olmak ortak örgütlenmeyi gerektirir. Fakat, ortak bir program temelinde örgütlenmek, değişik bölgelerin farklılıklarını, ulusal özellikleri gözönüne almamak anlamına gelmez. Kuzey Kürdistan'ın özelliklerini dikkate alan farklı bir örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Kuzey Kürdistan'ın milli özelliklerini göz önüne alarak, ortak bir program temelinde örgütlenme, ne bütünü ile ayrı parti olma anlamında örgütlenmedir, ne de Kuzey Kürdistan'ın milli özelliklerini gözardı eden bir örgütlenme biçimidir. Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) örgütlenme biçimi de, ortak bir program temelinde ve bölgelere göre özerklikleri olan, örgütsel bir yapı temelinde yükselmiştir. RSDİP'in örgütlenme biçimi temel aldığımız örgütlenme biçimidir.

Kuzey Kürdistan'da, birleşik partinin buradaki örgütü olan Kuzey Kürdistan Partisi'nin görevi, ayrılıktan yana değil bölgesel özerklik anlayışı temelinde gö-

nüllü birliğin propagandasını yapar. Kuzey Kürdistan/Türkiye (KK/T)'de, proletarya ve emekçi katmanların ortak devrimi sonrasında, Kürt ulusu nasıl yaşayacağına kendisi karar verir. Bir referandumla ayrılıp ayrılmayacağı konusunda irade beyan eder. Kürt komünistleri tabii ki ayrılıktan yana değil, bölgesel özerklik temelinde birlikteliği savunur.

Buna karşı, Türkiye alanındaki ulusal sorunda ağırlıklı olarak ezilen ulusun ayrılma hakkına vurgu yapar, bunun savunusunu öne çıkartır.

Değişik uluslardan proleter ve emekçilerin birliği, bizim varmak istediğimiz bir hedeftir.

Biz sınırların olmadığı, hiç kimseye ayrıcalıkların tanınmadığı, herkesin kardeşçe yaşadığı, baskı ve sömürünün olmadığı bir dünya için mücadele ediyoruz. Bu hedefe varmak için ezilen ulusların ayrılıp ayrı devlet kurma hakkını, en başa koyup kayıtsız şartsız savunuruz. Bu savunu, değişik uluslardan işçilerin ve emekçilerin birliğini sağlamak için, mutlak bir savunudur.

Biz komünistler, Kuzey Kürdistan/Türkiye'de değişik ulus ve milliyetlerden proleter ve emekçilerin gönüllü birliğinden yanayız. Bu, bizim isteğimiz ve talebimizdir. Fakat gönüllü bir birliğin yaratılması için, zoraki birliğin parçalanması gerekmektedir. Var olan zora dayanan birliği parçalayıp, gönüllü bir birliğin yaratılması ise, ancak ve ancak, ezilen ulusun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkının savunulması ile olur. Ulusal sorun ancak proleter devrimin zemini üzerinden çözülebilir. Kürt ulusunun kurtuluşu ancak proletarya ve emekçi katmanların demokratik halk diktatörlüğü şartlarında gerçeklik kazanacaktır.

Kürt ulusunun ulusal baskıdan kurtulması, özgür koşullarda kendi özgür iradesiyle nasıl yaşayacağına kendisinin karar vermesi, onun en temel demokratik haklarından biridir. Bu hakkın savunulmasının en üst biçimi, Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkının savunulmasıdır. Biz komünistler, Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkını kayıtsız, şartsız savunuyoruz. Kürt ulusunun bu hakkını kullanabilmesi için özgür şartların yaratılması gerekmektedir. Kürt ulusunun burjuva nitelikte bir Kürt devletini kurması, burjuva temelde devlet isteği de, ayrı devlet kurma hakkı çerçevesinde bir haktır. Burjuva temelde hakkını kullananlara karşı çıkmayız.

Biz, işçilerin, köylülerin ve tüm emekçilerin iktidarda olduğu, sosyalizme giden yolu açacak olan işçi sınıfı önderliğindeki devrimci demokratik bir devletten yanayız. Kürt ulusunun gerçek kurtuluşu, ancak bir bütün olarak emperyalist sisteme karşı mücadeleyle ve işçi sınıfı önderliğindeki devrimle elde edilebilir. Kuzey Kürdistanlı işçi ve emekçilerin ulusal baskıdan ve sömürü sisteminden kurtulması, ancak değişik ulus ve milliyetlerden işçi ve emekçilerle birliği ve ortak mücadelesi temelinde, işçi sınıfı önderliğinde devrimle faşist Türk devletini yıkıp, yerine işçilerin, köylülerin devrimci demokratik iktidarının kurulmasıyla, sosyalizme ilerlemesiyle gerçekleşecektir.

ÖSP, Türkiye'de Orta Anadolu'da yaşayan Kürtlerin varlığını dikkate alarak "özerklik"le sorunun çözüleceği görüşündedir. Kuzey Kürdistan'da yaşayan ve Kürt olmayan, Türkler ve diğer halklar için önerilen çözüm modeli nedir? Bu soruya ÖSP cevap vermemektedir.

ÖSP'nin Sonal Hedefi Nedir?…

Yazımızın en başında Kuzey Kürdistan/Türkiye'de, faşizm hüküm sürdüğü sürece gerçek anlamda sosyalist ve komünist bir programa sahip bir legal parti kurulamayacağını açıkladık. Faşizmin hüküm sürdüğü bir ülkede legal planda örgütlenme açısından öncelikli görev bir demokrat çatı partisi kurmak için çalışmaktır. ÖSP, faşizmin egemenliği şartlarında kurulmuş ve faşizmin egemenliği şartlarında seçimler yoluyla iktidara gelmeyi hedefleyen bir partidir. Fakat ÖSP, sınıfsız toplumdan, sömürüyü ortadan kaldırmaktan bahsediyor. Gerici burjuva demokrasinin olmadığı, faşizmin hüküm sürdüğü bir ülkede, "sosyalist" veya "komünist" bir programla ortaya çıktığını sanan bir legal parti kendi kendini kandırmaktadır. Şöyle diyorlar:

"ÖSP, eşitlik, özgürlük, adaleti savunan ve sınıfsız, sömürüsüz bir dünya kurmak isteyenlerin partisidir."

"Nihai olarak "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" yaşam bulacağı bir toplumu amaçlar." (s. 25)

Komünistlerin nihai amacı, bayrağında "Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre " yazan; "kendine özgü temeller üzerinde gelişmiş" bir toplum yaratmaktır. Bu toplumun adı komünizmdir. Bu toplumda tüm sınıflar ortadan kaldırılacak ve insanın insan tarafından sömürülmesi olanaksız hale getirilecektir.

Devrimin çözmesi gereken sorun siyasi iktidar sorunudur. İktidara nasıl gelinecektir? Parlamenter yolla mı, yoksa şiddete dayalı devrimle mi?

Komünizmi hedefleyen bir parti, burjuva devlet aygıtını parçalamadan ve yerine proletarya diktatörlüğünü kurmadan komünizme doğru ilerleyemez. Devrimci şiddet, devrimin olmazsa olmaz önşartıdır. Komünizmi hedeflediğini iddia eden sosyalist bir parti, devrimci şiddeti örgütlemek ve emekçi yığınları savaşa hazırlamak zorundadır. Sömürgeci devletin iktidarı şiddete dayanmaktadır. Sömürgeci iktidar dişine tırnağına kadar silahlıdır. Bu iktidar ancak şiddete dayalı devrimle parçalanabilinir.

Devrimci şiddet, öncelikle işçi ve emekçi yığınların hakim sınıflarına yönelen şiddetidir. Bilimsel sosyalizmin kurucuları Komünist Manifesto'da, proletaryanın varolan devlet aracını devralıp kendi amaçları için kullanmasının imkansız olduğunu; proletaryanın varolan devlet aracını şiddet zoru ile parçalaması gerektiğini açık bir biçimde ortaya koydular. Şimdiye kadar parlamenter yolla sistemi değiştireceğini iddia edenlerin konakladıkları yer görüldü. "Sosyalizme geçişin barışçıl olacağı" tezi, Bernstein'den Kruşçev'e kadar çeşitli revizyonistler tarafından savunulmuştur.

Proletarya iktidarı şiddet yoluyla ele geçirdiği andan itibaren üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti adım adım kaldırılır. Üretim araçları üzerinde adım adım kamu mülkiyeti gerçekleştirilir. Proletarya iktidarında, sömürücü sınıflar tasfiye edilir. Sömürücü sınıfların tasfiyesi demek, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılması demektir. ÖSP'nin sömürgeci devletin temellerine dokunmadan, mevcut sistem içerisinde komünist toplumu hedeflemesi ve sömürüye son vereceğini belirtmesi hayaldir. Mevcut devlet aygıtı parçalanmadan

nihai olarak amaçlanan görevlerin yerine getirilmesi mümkün değildir. ÖSP, kitlelere yanlış bilinç vermektedir.

ÖSP ve Ermeni Sorunu…

Kuzey Kürdistan'da siyasetin 'sosyalist cephesini' temsil ettiğini iddia eden ÖSP, programında 102 yıl önce Ermenilere yönelik yapılan soykırım hakkında tek laf etmemektedir. 24 Nisan 1915'te, Osmanlı yetkilileri, İstanbul'daki Ermenileri, toplu halde tutuklamaya ve sürgün etmeye başladı. Tutuklananlar, çoğunlukla entelektüeller, toplum liderleri ve siyasi eylemcilerdi. Ayaş ve Çankırı'daki toplama kamplarına götürüldüler. Bu insanlar arasında Osmanlı Meclisinin Ermeni mebusları, önde gelen yazarlar, avukatlar, gazeteciler, öğretmenler, doktorlar, sanatçılar ve din adamları vardı. Bu insanlar ya tehcir yolunda ya da vardıkları şehirde öldürüldü. Haziran 1915'te, İstanbul Beyazıt meydanında Ermeni Hınçhak Partisi'nin 20 yöneticisi idam edildi. Bundan sonra Ermenilerin ana yurdu olan Batı Ermenistan'da, Kilikya'da ve Batı Anadolu'nun birçok şehrinde Ermeni halkı katledilmeye başlandı.

Katliamlar tüm Osmanlıyı sardı. Ermenilere yönelik yapılan soykırımda, Kürtlerde üzerine düşeni fazlasıyla yaptı. Diaspora'da yaşayan Ermenilerin, sürüldüğü topraklara yeniden dönme talepleri var. Siyasetin 'sosyalist cephesini' temsil eden bir parti Ermenilere yapılan soykırım hakkında da programında yer vermek zorundadır.

ÖSP'nin Avrupa Birliği'ne Yaklaşımı…

ÖSP AB hakkında şöyle diyor:

"AB'yi, başta Fransa ve Almanya olmak üzere ulus-devletler arasındaki milli çıkar eksenli kanlı kavgaları geride bırakacak, kıtada sermaye ile emeği çıplak karşı karşıya getirecek nesnel koşulları güçlendiren süreç olarak görür. Halkların ve Emeğin Avrupası'nın, dünya çapında ulusal sınır ve sembollerin kaldırılması kavgasında önemini belirler ve savunur."

AB, emperyalist bir birliktir. Bu birliğin başını aralarındaki kimi çelişmelere rağmen Fransa ve Almanya çekmektedir. AB, *"ulus-devletler arasındaki milli çıkar eksenli kanlı kavgaları geride bırakacak"* bir birlik değildir. AB'nin başını çeken emperyalist büyük güçler, (Almanya/Fransa) diğer AB'ye üye ülkeleri yutmanın derdindedir.

AB'nin önüne koyduğu hedef nedir?

AB, ulusal devlet sınırlarını aşan bir Avrupa Birleşik Devletleri yaratma iddiasında olan ve bu yönde gelişeceğini söyleyen bir proje idi!

Avrupa'daki devletler, ulusal devletler, tarihsel gelişme içerisinde ulusal devlet olarak ortaya çıkmış birimlerdir. Bunların ulusal devletçiklerini bir kenera koyup bir üst Avrupa'lılık kimliği içinde birleşmeleri, emperyalizm şartlarında mümkün değildir. Ya da AB'nin başını çekenler diğer ulusal devletleri yutar. Bu biçimde AB mümkün olabilir. Bugünkü şartlarda, ulusal kimliklerin, ulusal devletlerin bir ke-

nara bırakılarak Avrupa Birleşik Devletleri'nin oluşması boş bir hayaldir. AB'deki bütün gelişmeler esasında ulusal devletlerin, ulusal devlet niteliklerini korumaya yönelik tavırlar içinde olduğunu göstertermektedir. Kendilerinin kriz dediği her noktada, her devlet kendi ulusal çıkarları temelinde tavırlar takınıyor. Tabii ki büyük devletlerin dediği oluyor sonuçta. AB, diğer emperyalistlere ve halklara karşı oluşturulmuş geçici bir ittifaktan başka birşey değildir. **Bu anlamda AB'nin "***kıtada sermaye ile emeği çıplak karşı karşıya getirecek nesnel koşulları güçlendiren süreç olarak görü"*lmesi yanlıştır.

ÖSP ve Sosyal Haklar…

ÖSP'nin sosyal haklar bağlamında söyledikleri şöyledir: *"Çalışma bir haktır, devlet her vatandaşa iş sağlamak zorundadır. Sigortasız işçi çalıştırma yasağının uygulanması için gerekli yasal ve cezai düzenlemeler yürürlüğe konulmalıdır."* Burada söylenenler yanlış değildir ama eksiktir. Sosyalist olduğunu iddia eden bir parti, 6 saatlik işgünü, 5 günlük iş haftasını hedeflediğini programına yazmak zorundadır. İş gününün giderek kısaltılması hedef olarak belirlenmelidir.

ÖSP'nin Dine Yaklaşımı…

Dine yaklaşım bağlamında söylenenler şöyledir: *"Din ve vicdan özgürlüğünde ilke olarak seküler yaklaşımı esas alır. Devletin bütün din, mezhep ve inançlara eşit uzaklıkta durmasını savunur. "Ümmet kardeşliği" adına şeriatı Türk milliyetçiliğiyle, Türkçülüğü şeriatla perdeleyen yaklaşımlara karşı halkı uyarır."*

Din bağlamında söylenenler yeterli değildir. Sosyalist bir parti çok açık ve net konuşmalıdır. Hedeflediğimiz gerçek anlamda laikliktir. Devlet işleri ile din işleri birbirinden ayrılmalıdır. Devlet din işlerinden elini çekmelidir. Dinin devlet işlerine karışması, karıştırılması engellenecektir. Din, kişinin özel işi olarak görülecektir. Devlet, her dine, mezhepe, dini örgütlenmeye eşit mesafede duracak, hiçbir dini örgütlenmeye destek vermeyecektir. Hiçbir dine imtiyaz tanınmayacaktır. Eğitim sistemi ile tarihsel materyalizme ağırlık verilecek ve süreç içerisinde eğitim yolu ile dinin egemenliği kırılmaya çalışılacaktır.

Yukarda eleştirdiğimiz bu yanlışlar, küçümsenecek yanlışlar değildir. ÖSP, eleştirilerimize dost bir örgütün getirdiği eleştiriler olarak bakmalıdır.

ÖSP projesi bugün Kuzey Kürdistan/Türkiye'de legal plânda örgütlenme konusunda var olan temel ihtiyaca doğru cevap vermeyen bir projedir. Bu alanda temel ihtiyaç başta da ortaya koyduğumuz gibi, var olan bir dizi "sosyalist" legal partiye bir yeni "Kurdi" olanını katmak değil, demokratik bir programa sahip bir çatı partisini oluşturmaya katkı sağlamaktır. Bizim temel eleştirimiz budur.

Hatalarımızdan arınmanın temeli ideolojik mücadeledir.

ÖSP'ye önerimiz, getirdiğimiz eleştiriler üzerine tartışmasıdır.

Ocak 2017

Not: ÖSP'nin Parti Programı için **http://osp.org.tr/program** sitesine bakılabilinir.

BOLŞEVİK devrim

Mustafa Suphi Yaşamı ve Mücadelesi

Kazıdık onbeşlerin ismini,
Kanlı kızıl bir mermere!
Bir çelik aynadır gözlerimiz,
Onbeşlerin resmini
Görmek isteyenlere ...

Nazım Hikmet Ran (1925)

1921 Ocak ayının 28'ini 29'a bağlıyan kanlı geceyi hiçbir zaman unutmayacağız. Türkiye Komünist Partisi'nin kurucusu, Mustafa Suphi'yi ve 14 TKP Merkez Komitesi üyesinin katledilmelerinin 96. yıldönümünde anıyoruz.

Mustafa Suphi 1883'de Giresun'da doğdu. İlk öğrenimini Kudüs ve Şam'da, lise öğrenimini Erzurum'da tamamladı. 1905'te İstanbul Hukuk Mektebi'nden mezun olduktan sonra Paris'te Siyasal Bilgiler okudu. Mustafa Suphi'nin Fransa'da bulunduğu dönem, burjuva sosyolog düşünürlerin etkisinde kaldığı yıllardır. Bu yıllarda Suphi'nin İttihatçılarla yakın ilişki içerisinde olduğu bilinmektedir. O dönemki hükümetin gazetesi olan Tanin gazetesinin muhabirliğini yapar. 1908'de, İkinci Meşrutiyet'in ilan edildiği günlerde İstanbul'a döner. Tanin, Servet-i Fünun ve Hak gazetelerine yazılar yazar. İttihat ve Terakki Fırkası'nın 1911'deki genel kongresine Anadolu delegesi olarak katılır. İttihatçılardan kopuşu bu kongreden sonra başlar. 1912 Ağustos'unda İttihat ve Terakki'den tamamen ayrılır. Mustafa Suphi, 1912'de Ahmet Ferit Tek'in başkanlığında kurulan ve kurucuları arasında Yusuf Akçura'nın da bulunduğu Milli Meşrutiyet Fıkrası'nın kurucuları arasında yer alır. 1913'ün sonlarında muhaliflere karşı sürgün furyası başlar. Suphi'de sürgün furyasından nasibini alır ve Sinop'a sürülür.

1914 başlarında bir grup arkadaşı ile birlikte bir tekne ile Rusya'ya kaçar. Mustafa Suphi, Rusya üzerinden Avrupa'ya geçmek istiyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda, Türkiye Almanya'nın yanında Rusya'ya saldırınca, Mustafa Suphi hemen tutuklandı. Galuga iline gönderildi. Sonra da savaş esiri olarak Ural'a sürüldü. Mustafa Suphi, Ural'da büyük fabrikalarda işçi olarak çalıştırılıyordu. Bu fabrikalarda çalışan Tatar işçilerinin yardımıyla Ural'daki Bolşeviklerle bağ kurdu, onlardan marksist kitaplar alıp, okuyordu. Lenin'in, Bolşevik Parti'sinin savaş, barış, devrim, köylü sorunlarını nasıl ele aldığını, teorisinin, taktiğinin, çalışma yollarının ne olduğunu öğreniyordu. Rusya'da işçi hareketini, devrim hareketini, Rus proletaryasının savaş yöntemlerini inceliyordu.

Mustafa Suphi, ağır gizlilik koşullarında 1915 yılında Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne üye yazıldı. Mustafa Suphi Ural'daki savaş esirleri arasında, yoğun politik faaliyet yürüttü. Ural'da fabrikalarda çalışan Türk savaş esirlerinden devrimci bir grup meydana getirdi. Bu devrimci savaşçılar daha sonraları TKP'nin savaşkan bir dalını oluşturdular.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, Türk savaş tutsaklarının, bu arada Mustafa Suphi'nin de durumunu kökten değiştirdi. Mustafa Suphi özgürlüğe kavuştuğu günden başlayarak yaşamının sonuna dek Büyük Ekim Devrimi ilkelerini savundu. O, enternasyonalist bir komünistti. O, bir yandan Rusya'daki devrimin korunması mücadelesini yürütürken, diğer yandan bir devrimciler örgütü yaratmak istiyordu. Böylesi bir örgütün yaratılabilmesi, örgütleyici işleve sahip olması ve bütün komünistleri birleştiren bir Türkçe gazete yayınlanması gerekiyordu. Mustafa Suphi,1918 yılının şubatında bu amaçlarını eyleme geçirmek amacıyla Moskova'ya geldi.

Mustafa Suphi, birçok bildiriyi kendi eliyle kaleme aldı. Gazetelere, dergilere yazılar yazdı. Önemli pek çok politik dergiyi, Marksizm-Leninizm klasiklerinden bazılarını, Karl Marks/Fridrich Engels'in „Komünist Manifestosu"nu, V. İ. Lenin'in „Rusya ve Doğu'nun Bütün Müslüman Emekçilerine" çağrısını Türkçeye çevirdi. Bu çalışmalar aynı zamanda TKP'nin kuruluşunda ilk ideolojik hazırlıkları oluşturuyordu.

TKP'nin Birinci Kongresi 10 Eylül 1920'de, Bakü'de yapıldı. Anadolu örgütlerinden seçilen delegeler kongreye katıldı. Kongre'ye 15 örgütten 75 delege katıldı. Kongre'de kesin oy hakkı olan delegelerin sayısı 32 idi. 51 delege İstanbul ve Anadolu örgütlerinden katılmıştı. 24 delege Türkiye dışından katılmıştı. Kongre'ye, İstanbul, Ankara, İnebolu, Zonguldak, Ereğli, Samsun,Trabzon, Rize, Erzurum, Eskişehir ve Konya örgütlerinden seçilen delegeler katıldı. İzmir ve Adana örgütlerinden seçilen delegeler, savaş koşulları yüzünden kongreye katılamadılar. Kongre'de 51 misafir delege vardı.

Mustafa Suphi Kongre'yi açış konuşmasında, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin tarihsel önemini belirtti. Doğu halklarının kurtuluşları için bu devrimin tükenmez bir güç kaynağı olduğunu söyledi. Doğu halklarının ezeli düşmanı olan emperyalizme, sömürgeciliğe karşı Sovyet halklarının yürüttükleri kahramanca savaşları anlattı. Kongre, gür alkışlar arasında, Lenin'e, Komintern'e selam telgrafları gönderdi.

Birinci Kongre'nin amacı, yalnız komünist örgütlerini tek yapı, tek çatı altında, tek partide birleştirmek değildi. Partinin programı ve tüzüğü de karara bağlandı.

Birinci Kongre, kadın sorununa ayrı bir önem verdi. Kadınları sosyal ve politik hayata çekmek, onları bağımlı esir durumundan kurtarmak, onları karanlıktan dışarı çıkarmak, okutmak, uyarmak, aydınlatmanın gerekli olduğu belirtiliyordu. Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması, onlara seçme ve seçilme hakkının tanınması, bütün devlet kurumlarında kadının serbestçe çalışabilmesi, işçi kadına iş kanununda özel hakların tanınması vurguları öne çıkıyordu. Bütün bu hakların kadınlara sağlanması için savaşmak gerektiğini, Kongre özel bir karara bağladı. Bu karara uyularak daha sonraları, Merkez Komitesi'ne bağlı bir kadınlar kolu kuruldu.

Birinci Kongre, TKP'nin çalışma programını hazırladı, onayladı. Bu program 12 bölüm ve 42 maddeden oluşuyordu. Türkiye işçilerine başlıklı özel bir çağrı yayınladı. Çağrı emperyalizme karşı tek cephenin zorunluluğunu belirtiyor, aynı zamanda bir dizi ivedi istemi içeriyordu.

Mustafa Suphi, düşmanın yalnızca dışta olmadığını biliyordu. O, TKP Birinci Kongresi'nin kapanış konuşmasında şöyle diyordu: *"Komünist Partisi için memlekete musallat olan dış düşmanları kovmak nasıl bir görevse, içerde halkın sırtından geçinen yağmacı sınıfları da hazır yiyicilik halinde çıkarıp, yumruk altında çalıştırmak o derece esaslı bir görevdir . Bu iki cihetin temini iledir ki, komünist fırkası mazlum amele ve rençber halka karşı hizmetini ifa etmiş ve ortadan sınıflar farkı kalkarak heyet-i içtimaiye, adalet-i hakikaye nail olmuş olacaktır. Onun için son söz olarak diyelim ki: Yaşasın Türkiye Komünist Fırkası!"* ("Mustafa Suphi ve Yoldaşları", Güncel Yayınlar, 1977 İstanbul, s. 115)

„Kanlarını şimdiye kadar kendi cellatlarının hakimiyeti için döken Türkiye amele, rençber ve askerleri bundan sonra öz hürriyet ve hakimiyetleri uğruna çarpışacaktır.

Yaşasın amele ve rençberin hürriyet ve hakimiyeti için açtığı savaşta önderlik eden Türkiye komünistleri." (age, s. 51)

Mustafa Kemal, Komünist Partisi'nin Büyük Millet Meclisi'ne bir delegas-

yon göndermesini ve yeni hükümetle sürekli bir bağ kurularak ona „gerçek ve maddi yardımda bulunulmasını" öneriyordu. Kemal bir yandan bu öneriyi getirirken, diğer yandan Anadolu'daki komünistler üzerinde terör estiriyordu. Mustafa Suphi, Kemalistleri yanlış değerlendiriyordu. Türkiye'de kendisini zor deneylerin, tehlikelerin beklediğini, hatta ölümün bile söz konusu olduğunu biliyordu. Ama hiçbir şey Mustafa Suphi ve yoldaşlarının, TKP MK'nin kararını değiştiremedi. Mustafa Suphi ve yoldaşları Anadolu'daki kurtuluş savaşına katılmak, Ankara hükümeti ile görüşmek üzere Bakü'den yola çıktılar. Sovyet temsilcisi ile birlikte Kars'a vardıklarında törenle karşılandılar. Birkaç hafta geçmeden Ankara hükümetinin bu töreni Mustafa Suphi ve yoldaşları için değil, desteğine ihtiyaç duydukları Sovyetler Birliği temsilcisine düzenlediği anlaşılacaktı. Her gittikleri yerde (Erzurum, Trabzon) kışkırtılmış linç toplulukları ile karşılaştılar. Ankara hükümeti, bilgi ve onayı olduğu Mustafa Suphi ve yoldaşlarının güvenlik taleplerini karşılamadı. Trabzon'daki Sovyet konsolosu Ankara hükümetinin temsilcisi vali ile görüştü. Mustafa Suphi ve yoldaşlarının deniz yoluyla Batum'a gitmeleri konusunda anlaşmaya varıldı. Mustafa Suphi ve yoldaşları, Yahya Kâhya'nın sağladığı motora, bir linç topluluğunun hakaret ve saldırıları eşliğinde bindiler. Arkalarından başka motor ya da motorlarla peşlerine takılan Yahya Kâhya ile beraberindekiler, hepsini öldürüp denize attılar. Ankara hükümeti, Sovyet hükümetinin olayla ilgili sorusuna "deniz kazası" cevabını verdi. Onların katilleri Kemalistlerdi. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı silah elde emperyalist işgale karşı can feda bir mücadele yürütürken; bu mücadelenin önderliğini ele geçiren Kemalistler; kurtuluş mücadelesinin demokratik bir devrimle tamamlanmasını engellemenin hesaplarını yapıyordu. Kemalistler, Ekim Devrimi'nin Anadolu'ya yayılacak etkisinden korkuyordu. Kemalistler, Ekim Devrimi'nin Anadolu'ya yayılan etkilerini kırmanın hesaplarını yapıyordu. İşte Kemalistler Mustafa Suphi ve yoldaşlarını 28/29 Ocak 1921 gecesinde Karadeniz'de hunharca katlettiler.

Mustafa Suphi, mazlum Türkiye'yi kurtaracak olanın kızıl ınkilap olduğunu söylüyordu. Onun komünist olması ve kurtuluşun komünizmde olduğunu haykırması Kemalistlerin hoşuna gitmiyordu. Komünizmden öcü gibi korkan Kemalistler, Mustafa Suphi ve yoldaşları Anadolu'ya geçtiklerinde İngiliz/Fransız emperyalistleri ile pazarlığa oturmuşlardı. Kemalistler sadece tam işgale karşıydılar. Onlar yarı sömürge yapıyı baştan kabullenmişlerdi. Türkiye'deki komünistlerin katledilmesi ile emperyalistlerin gözüne girmek istiyorlardı. Kemalistler, henüz kuruluş aşamasında olan TKP'ye önemli bir darbe vurdular. Ama komünist hareketi yoketme hedefine ulaşamadılar. Komünizm uğruna mücadele de birçok bedeller ödendi. Nice devrimciler/komünistler toprağa düştü. Faşist T.C. devletinin tüm saldırılarına rağmen komünizm davası ve komünizm davası uğrunda mücadele edenler yok edilemedi. Mustafa Suphi ve yoldaşları bilincimizde, mücadelemizde yaşıyorlar, yaşayacaklar. Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri, 96. yıldönümünde Mustafa Suphi ve 14 yoldaşını unutmayacaktır. Onların hunharca katli bize burjuvazinin antikomünizminin ne olduğunu acıyla öğreten bir derstir. Bunun bilincinde anıyoruz 15'leri!

PARLAMENTER DEMOKRASİ
MASKELİSİNE DE,
CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ
ADI ALTINDAKİNE DE...
FAŞİZME HAYIR!

REFERANDUM SAHTEKÂRLIĞINDA
"EVET" YA DA **"HAYIR"**A
MECBUR DEĞİLİZ:

BOLŞEVİK PARTİZAN